

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Nataša Likar

Mentor: prof. dr. Bogomil Ferfila
Somentor: doc. dr. Miro Haček

UVAJANJE SPREMEMB V JAVNE UPRAVNE SISTEME

Diplomsko delo

Ljubljana 2005

KAZALO

1	UVOD.....	5
1.1	Opredelitev predmeta preučevanja.....	5
1.2	Cilji in namen diplomske naloge.....	6
1.3	Hipoteze.....	6
1.4	Struktura diplomske naloge.....	7
1.5	Uporabljena metodologija.....	7
2	POJMOVNE IN TEORETIČNE OPREDELITVE.....	8
2.1	Javna uprava.....	8
2.1.1	Vizija in cilji razvoja javne uprave.....	9
2.2	Državna uprava.....	9
2.2.1	Funkcije državne uprave.....	10
2.2.2	Spreminjanje vloge državne uprave.....	11
2.3	Informacijska tehnologija in informacijska družba.....	12
2.3.1	Informacijska tehnologija.....	12
2.3.2	Informacijska družba.....	12
2.3.3	Prehod Slovenije v informacijsko družbo.....	13
3	E-UPRAVA.....	14
3.1	Kaj je e-uprava?.....	14
3.2	Zasnovanje projekta e-uprava v Sloveniji.....	15
3.3	Cilji in namen e-uprave.....	17
3.4	Razvojna področja e-uprave.....	19
3.5	Stopnja realizacije e-uprave v Republiki Sloveniji.....	21
3.5.1	E-storitve.....	21
3.5.2	Projekti.....	23
3.5.3	Uspešni projekti oz. realizirane e-storitve.....	25
4	MATIČNI REGISTER.....	32
4.1	Registrska ureditev v Republiki Sloveniji.....	32
4.2	Vrste registrov.....	32
4.2.1	Matični register (MR).....	32
4.2.2	Register stalnega prebivalstva (RSP).....	32
4.2.3	Register tujcev.....	33
4.2.4	Centralni register prebivalstva (CRP).....	33
4.3	Informatizacija matičnih knjig.....	33
4.3.1	Zakon o matičnem registru v Republiki Sloveniji.....	33
4.3.2	Matični register kot računalniška baza podatkov.....	37
4.3.3	Potek projekta vzpostavitve matičnega registra.....	38
4.4	Pretok podatkov v registrsko urejeni državi.....	40
4.4.1	Rezultati e-uprave do leta 2004.....	40
5	E-UPRAVA V UPRAVNI ENOTI KOPER.....	45
5.1	Pojem in nastanek upravnih enot.....	45
5.2	Funkcije, pristojnosti in organizacija upravnih enot.....	45
5.3	Nadzorstvo nad delovanjem upravnih enot.....	46
5.4	Ustanovitev upravnih okrajev.....	47
5.5	Organiziranost Upravne enote Koper.....	48
5.5.1	Oddelek za upravne notranje zadeve.....	49

5.6	Delovanje Upravne enote Koper.....	52
5.7	Vloga matičnega registra v Upravni enoti Koper	54
5.8	Vloga centralnega registra prebivalstva v Upravni enoti Koper.....	56
6	ZAKLJUČEK	57
LITERATURA IN VIRI		59
	Knjige in članki.....	59
	Pravni viri	62
	Drugi viri.....	63
	Splet	64

Preglednica

Preglednica 1: Tipologija storitev elektronske uprave	14
---	----

Slike

Slika 1: Ciljne stopnje e-storitev, navedenih v Akcijskem načrtu e-uprave do leta 2004	22
Slika 2: Primerjava e-storitev, navedenih v akcijskem načrtu (november 2002, november 2004)	22
Slika 3: Primerjava e-storitev v produkciji	23
Slika 4: Primerjava povprečne stopnje uresničevanja e-storitev v Sloveniji in EU-15 ..	23
Slika 5: Primerjava števila znanih projektov v akcijskem načrtu	24
Slika 6: Primerjava projektov v akcijskem načrtu glede na status	24
Slika 7: Enotni državni portal	30
Slika 8: Vpis rojstva v matični register	36
Slika 9: Vpis drugih matičnih dejstev v matični register	36
Slika 10: Pretok podatkov od podatkovnih virov do matičnega registra in preko centralnega registra prebivalstva do končnih uporabnikov	38
Slika 11: Določitev EMŠO po virih zahtev za določitev EMŠO v letu 2004.....	42
Slika 12: Vnosi dogodkov v CRP v letu 2004	43
Slika 13: Klasično posredovanje podatkov iz CRP in iz e-CRP.....	44
Slika 14: Organizacija Upravne enote Koper	49
Slika 15: Porazdelitev upravnih zadev po oddelkih pri Upravni enoti Koper v letu 2004	50
Slika 16: Čakalna doba strank v Oddelku za upravne notranje zadeve	51
Slika 17: Čakalna doba strank v Oddelku za občo upravo	51
Slika 18: Čakalna doba strank v Oddelku za okolje in prostor.....	51
Slika 19: Zadovoljstvo zaposlenih z organizacijo svojega delovnega mesta	52
Slika 20: Mnenje zaposlenih o tem, da zaradi preobremenjenosti ne opravijo svojega dela, kot bi morali	52
Slika 21: Mnenje zaposlenih o tem, da so preobremenjeni z evidencami in papirji, ki otežujejo učinkovitost dela	53
Slika 22: Mnenje zaposlenih o tem, da je obseg rešenih zadev pomembnejši od kakovosti izvedbe	53

Tabele

Tabela 1: Število posredovanih podatkov iz CRP	40
Tabela 2: Primerjava števila zahtevkov za izdajo posameznih listin oziroma potrdil pri Upravni enoti Koper za leto 2003 in 2004.....	54
Tabela 3: Primerjava števila opravil oziroma dejanj, izvršenih pri Upravni enoti Koper v letu 2003 in 2004	55

1 UVOD

1.1 Opredelitev predmeta preučevanja

Živimo v času, ko se svetovno gospodarstvo premika iz do sedaj prevladujoče industrijske družbe v novo storitveno oziroma informacijsko družbo. Vzporedno s pojmom informacijska družba se pojavlja tudi izraz nova ekonomija, ki temelji na visoki tehnologiji in ponuja velike možnosti za rast, zaposlovanje in ustvarjanje blaginje za vse, ki bodo vanjo vključeni. Največji podporni temelj informacijske družbe predstavlja prav sodobna informacijsko telekomunikacijska tehnologija, ki omogoča enostaven in poceni dostop do raznovrstnih podatkov in informacij, njihovo shranjevanje ter prenos v količinah in hitrost na meji predstavljalivosti.

Informacijska družba kot družbena oblika niti nima alternative, kar pomeni, da je trenutno edina smer in pot v prihodnost, ki prinaša vrsto prednosti, in tudi nekaj slabosti. Zato je bistvenega pomena ustrezna priprava nanjo in hitra prilagoditev novim razmeram, pri čemer bomo izrabljali prednosti in zmanjševali slabosti.

Z željo, da se kar v največji meri izkoristi vse pozitivne priložnosti, ki jih nudi sodobna informacijsko telekomunikacijska tehnologija, v državah povsod po svetu v zadnjih letih pripravljajo strateške dokumente, ki določajo nadaljnji razvoj informacijske družbe. Strateški dokumenti se tako pojavljajo tako v javnem kot v privatnem sektorju in izražajo pripravljenost posamezne države in državljanov na soudeležbo v informacijski družbi oziroma novi ekonomiji.

Tudi Slovenija v tem procesu preobrazbe ni izjema. Zaveda se, da je pot v informacijsko družbo edina možna pot v prihodnost in način za izboljšanje njenega položaja v Evropi, zato se je, kot druge države, pripravila na zakonitosti nove informacijske družbe. Takšen proces zahteva številne strateške odločitve in premike v javnem in privatnem sektorju in nenazadnje tudi v ljudeh samih, da bodo dojeli novo obdobje kot priložnost in ne kot breme prihodnosti.

Naša država si je temelje za prehod v informacijsko družbo postavila s sprejemom Strategije elektronskega poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004, ki je bila osnova za prehod slovenske javne uprave v informacijsko družbo, s poudarkom na uvedbi elektronskega poslovanja. Strategija je predvidela tudi uvedbo elektronskega poslovanja v postopke v javni upravi ter v vseh pomembnejših upravnih storitvah za fizične in pravne osebe.

Kakšen uspeh je Slovenija do sedaj na tem področju dosegla, bom opisala v nadaljevanju diplomske naloge, osredotočila pa se bom na matični register, ki je na tem področju doslej največja pridobitev naše države in celo zgled drugim evropskim državam.

1.2 Cilji in namen diplomske naloge

Cilj naloge je ugotoviti, ali e-uprava kot sodoben način poslovanja med organi javne uprave ter drugimi subjekti, fizičnimi in pravnimi, res prinaša racionalizacijo postopkov ter s tem uresničuje projekt odprave administrativnih ovir predvsem s povezljivostjo registrov in integracijo podatkovnih virov z informacijsko podporo v različnih procesih.

Namen naloge je dokazati, da je z informatizacijo matičnih knjig in povezovanjem evidenc v državni upravi odpravljena potreba po določenih postopkih, potrdilih ali podatkih, saj lahko, namesto da bi jih posameznemu organu javne uprave morali predložiti uporabniki, organi podatke pridobijo eden od drugega. Na ta način se bistveno zmanjšajo potrebe po pridobivanju različnih izpiskov, potrdilih in podobnih dokumentov, kar uporabnikom prihrani čas in denar, uslužbencem pa zmanjša čakalne vrste pred okenci.

1.3 Hipoteze

Okvir diplomske naloge so hipoteze, ki jih bom preverjala skozi celotno nalogo. V zaključku naloge bom na podlagi ugotovljenega hipoteze zavrgla ali potrdila.

Hipoteze so naslednje:

1. Delovna hipoteza: *»Vloga državne uprave, kot največjega uporabnika sodobne informacijske tehnologije ter ponudnika informacijskih storitev, se bo vedno bolj povečevala, saj je državna uprava kot uporabnik največji sistem v državi, kot ponudnik pa bo državna uprava vedno bolj storitveno usmerjena in bo pri tem šla v smer »digitalne uprave«.*
2. Hipotezi, ki se nanašata na študijo primera:
 - A. Z vzpostavitvijo e-registrov se vzpostavijo tudi e-povezave med različnimi ustanovami javne uprave, kar prinaša racionalizacijo na področju obdelave, prenosa in posredovanja podatkov različnim uporabnikom (G2G).
 - B. Informatizacija matičnih knjig bo zmanjšala papirnato poslovanje državnih uradnikov in olajšala posluževanje storitev državljanom, s čimer bo dosežen cilj prijazne uprave tako do upravljavcev kot tudi uporabnikov.

1.4 Struktura diplomske naloge

Diplomsko delo je strukturirano v treh delih:

1. Teoretsko-pojmovne opredelitve: gre za pojmovne opredelitve ključnih pojmov, ki so povezani s predmetom preučevanja, kot so javna uprava, državna uprava, informacijska tehnologija in informacijska družba, e-uprava in upravne enote;
2. Splošno o e-upravi, zasnovanje projekta e-uprave, cilji in namen e-uprave, razvojna področja e-uprave, stopnja realizacije e-uprave v Republiki Sloveniji ter predstavitev matičnega registra.
3. Študija primera: analiza rezultatov uvajanja e-uprave v javne upravne sisteme Republike Slovenije in na primeru Upravne enote Koper.

V zaključku diplomske naloge bom na podlagi uporabljene metodologije potrdila ali zavrgla v uvodu postavljene hipoteze.

1.5 Uporabljena metodologija

Pri izdelavi diplomske naloge bom uporabila naslednje raziskovalne metode:

- analiza primarnih virov: uporabila bom analize različnih pravnih predpisov (zakonov, uredb, navodil in drugih predpisov), ki so nastali kot posledica vstopanja Slovenije v informacijsko družbo;
- analiza sekundarnih virov: z analizo obstoječe literature bom skušala ugotoviti razvojno pot in stopnjo realizacije projekta e-uprave v Republiki Sloveniji. Uporabila bom gradivo različnih avtorjev (knjige, publikacije, zborniki, članki, druga informativna gradiva) in internetne strani (npr. Vlada Republike Slovenije, Ministrstvo za javno upravo idr.);
- deskriptivna metoda: to metodo bom uporabila za ugotavljanje pojavnih značilnosti e-poslovanja;
- primerjalna metoda: za prikaz rezultatov, ki jih prinaša sodoben način poslovanja v primerjavi z dosedanjim;
- študija primera: za konkretno analizo rezultatov e-uprave v Upravni enoti Koper;
- analiza statističnih podatkov: preučitev statističnih poročil Upravne enote Koper za leti 2003 in 2004 in rezultatov že izvedenih anket zaposlenih in strank te upravne enote.

2 POJMOVNE IN TEORETIČNE OPREDELITVE

2.1 Javna uprava

Družbeni sistem vsake države lahko v splošnem razdelimo v zasebni in javni sektor. Običajno javni sektor pojmuje kot skupno ime za javno upravo, politični sistem, izobraževalno, zdravstveno in raziskovalno sfero. Gre torej za splet dejavnosti, ki skupaj z gospodarstvom oziroma zasebnim sektorjem sestavlja celoto družbenega življenja.

Elementi, ki določajo javno upravo so (Šmidovnik, 1998: 1070):

- država deluje preko svoje javne uprave,
- organizacijsko javno upravo sestavljajo državne in paradržavne organizacije,
- funkcionalno je opredeljena z izvrševanjem predpisov, izvajanjem oblasti in javnih služb,
- bistven element je odgovornost resornih ministrstev in vlade,
- financiranje je proračunsko ali iz drugih javnih virov (skladi),
- normativno za javno upravo velja upravno, delno tudi civilno pravo,
- poseben pomen naj bi imela stroka v smislu kombiniranja znanja in izkušenj,
- uslužbenski sistem.

Javni sektor po Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju¹ sestavljajo:

- državni organi in samoupravne lokalne skupnosti,
- javne agencije, javni skladi in javni gospodarski zavodi ter
- druge osebe javnega prava, ki so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti.

Javna podjetja in gospodarske družbe, v katerih ima večinski delež oziroma prevladujoč vpliv država ali lokalna skupnost, pa po Zakonu o sistemu plač v javnem sektorju niso del javnega sektorja.

Javna uprava obsega naslednje organe:

- Državni zbor,
- Državni svet,
- Predsednika Republike Slovenije,
- Vlado Republike Slovenije,
- državno upravo (ministrstva in vladne službe),
- obrambni sistem (Slovenska vojska, Civilna zaščita),

¹ Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo)

- pravosodni sistem (sodišča, državno tožilstvo, odvetništvo, notariati),
- ustavno sodstvo (Ustavno sodišče, redna sodišča),
- varuha človekovih pravic,
- računsko sodišče in centralno banko,
- lokalno samoupravo:
 - pokrajine,
 - občine.

2.1.1 Vizija in cilji razvoja javne uprave

Vlada Republike Slovenije se zaveda, da je dobro javno upravljanje (angl. »good governance«) poleg gospodarske rasti in socialne kohezije eden od stebrov družbenega razvoja in blaginje. V okviru javnega upravljanja ima javna uprava (državna uprava in lokalna samouprava) pomembno vlogo, saj zagotavlja strokovne podlage za politično odločanje in neposredno izvršuje sprejete politike. Od kakovosti ter učinkovitosti in uspešnosti njenega delovanja je tako v veliki meri odvisna kakovost javnih politik in njihova realna družbena vrednost.

Vizija Vlade Republike Slovenije je oblikovati javno upravo, ki bo delovala po načelih:

- zakonitosti,
- pravne varnosti in predvidljivosti,
- politične nevtralnosti,
- usmerjenosti k uporabniku,
- odprtosti in preglednosti, kakovosti,
- uspešnosti in učinkovitosti;

pri čemer bo po kazalcih uvedenih ukrepov in zadovoljstva državljanov, gospodarskih subjektov in drugih prizadetih oseb ter javnofinančnih učinkov dosegle rezultate, primerljive javnim upravam v državah Evropske unije.

2.2 Državna uprava

Zakon o državni upravi (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo) definira državno upravo kot del izvršilne oblasti v Republiki Sloveniji, ki izvršuje upravne naloge. Državna uprava opravlja svoje delo samostojno v okviru in na podlagi ustave, zakonov in drugih predpisov, ves čas pa mora zasledovati načela strokovnosti, politične nevtralnosti in nepristranskosti.

Državna uprava je del javne uprave, ki predstavlja državo kot skupnost ljudi, ki živi na določenem območju, in zadovoljuje njihove potrebe, hkrati pa izvršuje državno prisilo, je aparat za izvrševanje monopola fizične prisile. Po organizacijski definiciji državno upravo opredelimo kot organizacijo družbene skupnosti, ki ji ta skupnost poveri opravljanje določenih funkcij (Rakočević v Žurga: 2002), sestavljena pa je iz sistema upravnih organov (represivna funkcija) in upravnih organizacij (servisna funkcija).

Državna uprava obsega naslednje organe:

- Vlado, kot najvišji organ državne uprave,
- vladne službe,
- ministrstva z organi v sestavi in upravnimi enotami.

2.2.1 Funkcije državne uprave

Državno upravo lahko opredelimo kot sistem organov, tj. v organizacijskem smislu ali pa v smislu njene dejavnosti oziroma njenih funkcij. Predvsem spremenjena vloga države in prevzemanje odgovornosti za družbeni razvoj vse bolj pomenita prehajanje iz oblastnega delovanja uprave v neoblastno delovanje. Državna uprava vedno bolj postaja inštrument urejanja gospodarskih dejavnosti in nosilec javnih služb.

Lahko bi rekli, da ima državna uprava dve glavni funkciji:

- izvrševanje zakonov, državnega proračuna ter drugih političnih odločitev nosilcev zakonodajne in izvršilne oblasti,
- pripravo strokovnih podlag za politično odločanje nosilcev zakonodajne in izvršilne oblasti (Haček, 2001).

Pristojnosti državne uprave (Rakočević 1991:16) so:

- izvrševanje predpisov,
- odločanje v upravnih stvareh,
- upravni nadzor,
- zbiranje informacij in oblikovanje alternativ za podporo upravnega odločanja ter
- pospeševanje gospodarstva.

Svoj pogled na vrste dejavnosti državne uprave imata tudi Cijan in Grafenauer (v Virant, 1998):

- regulativna (izdajanje predpisov in priprava strokovnih podlag za izdajanje predpisov vlade in zakonov ter drugih aktov zakonodajnega organa),
- kontrolno - nadzorna (nadzor nad izvajanjem predpisov; npr. inšpekcijski nadzor),

- operativna (izdajanje posamičnih upravnih aktov, opravljanje upravnih dejanj, izvajanje upravnih ukrepov),
- študijsko - analitična in
- represivna.

Slovenska državna uprava svoje naloge opravlja z zakonsko opredeljeno organiziranostjo, na centralni ravni in na lokalni ravni s svojo teritorialno organiziranostjo. Taka (zakonska) ureditev organiziranosti je po eni strani relativno toga organiziranost in onemogoča učinkovito in hitro organizacijsko prilagajanje spremembam, po drugi strani pa zagotavlja večjo preglednost in višjo stopnjo vpliva na organiziranost uprave.

2.2.2 Spreminjanje vloge državne uprave

Izjemno hiter in dinamičen razvoj družbenega sistema, predvsem pa globalizacija sveta, postavlja upravne sisteme v novo vlogo. V tej novi vlogi morajo upravni sistemi prilagoditi tudi svoje institucije in naloge. Stara, poudarjeno regulativna vloga države se umika njeni novi, partnerski vlogi, kjer država skupaj z vsemi drugimi družbenimi podsistemi kot enakopravna partnerica skrbi za uspešen razvoj celotnega družbenega sistema. Poudarjena sta medsebojni vpliv javnega in zasebnega sektorja ter doseganje ravnotežja med izvršilno, zakonodajno in regulativno oblastjo na eni strani in zakoni trga, industrije in uporabnikov na drugi strani.

Pusić (Pusić 1995:36) ugotavlja, da odnos državljanov do javnega sektorja ni več odnos podložnika do države. Državljeni se do organizacij javnega sektorja pojavljajo v različnih vlogah: kot volivci, proizvajalci, potrošniki, uporabniki, bolniki, stranke; vsaka vloga je posebej urejena in v vsaki od teh vlog državljeni razpolagajo z zakonskimi sredstvi za uveljavitev oziroma obranitev svojih interesov v zvezi z omejevanjem, kratenjem in drugimi zlorabami svojih pravic.

Državna uprava kot pospeševalka razvoja mora sodelovati pri²:

- vzpostavljanju razmer za javno, zasebno ali mešano zagotavljanje javnih dobrin (javnih izdelkov in storitev),
- razvijanju možnosti izbire na področju javnih služb ter pospeševanju njihove kakovosti,
- uvajanju tekmovalnosti v javni sektor, pospeševanju učinkovite rabe virov,
- določanju poti za izboljšanje sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem.

² Drugo medresorsko posvetovanje o preobrazbi slovenske javne uprave v luči približevanja Evropski uniji: str. 10. 1997. Strateški načrt za implementacijo projekta reforme javne uprave v Republiki Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve in Evropska komisija.

2.3 Informacijska tehnologija in informacijska družba

2.3.1 Informacijska tehnologija

Informacijska tehnologija so sredstva in vedenje o obravnavanju podatkov: o zbiranju, obdelovanju, hranjenju, posredovanju ter prenašanju podatkov in o oblikovanju informacij (Gričar v Žurga, 2001:65). V ožjem smislu so to računalniki, telekomunikacije in sredstva za pisarniško poslovanje. Z drugega vidika informacijsko tehnologijo sestavljajo računalniška oprema, računalniški programi, telekomunikacije in ustrezne tehnike in postopki.

Nove informacijske tehnologije imajo številne prednosti (Gualtieri v Žurga, 2001:65):

- hitrost (krajšanje časov in razdalj),
- neformalnost,
- relativna enostavnost dostopa,
- možnost za ciljno usmerjanje,
- relativno nizki stroški.

2.3.2 Informacijska družba

Pojem informacijska družba označuje hitro razraščanje informacijskih in telekomunikacijskih tehnologij skupno s socialnimi, političnimi, kulturnimi in gospodarskimi vplivi, ki jih imajo na družbo, vlade in gospodarstvo (Gualtieri v Žurga, 2001:66). Informacijska družba je družba, katere delovanje temelji na podatkih in informacijah. Te so tako pomembne, da je njihovo delovanje brez informacij zelo oteženo ali celo nemogoče.

Glavne razlike med družbo danes in vzpostavljaljočo se informacijsko družbo je, da informacijska družba je in še bo:

- bolje notranje povezana,
- bolj interaktivna,
- še hitrejšega tempa,
- informacijsko bogata,
- neformalna,
- lažje dostopna in
- bolj negotova.

Informacijska družba zahteva določeno stopnjo gospodarske razvitosti, saj jo mora podpirati ustrezna informacijska infrastruktura.

O informacijski družbi torej lahko govorimo, kadar je:

- informacija osnovna dobrina in je temu primerno dosegljiva,
- znanje o informacijski tehnologiji dostopno in
- komunikacijska tehnologija dovolj razvita, da omogoča vzpostavitev informacijske družbe.

2.3.3 Prehod Slovenije v informacijsko družbo

Ker Slovenija ekonomsko ni bila na razvojni stopnji držav Evropske unije, se je dolgo srečevala predvsem s problemi, povezanimi s prehodom v tržno gospodarstvo, kar je oddaljevalo vprašanje in pomen informacijske družbe in vloge Slovenije v njej. Če želi Slovenija izboljšati gospodarski položaj države in povečati ekonomsko rast, mora upoštevati korenite spremembe in uporabiti informacijsko tehnologijo kot gonilno silo nadaljnjega razvoja. Nadaljnji gospodarski in družbeni razvoj je možen le z upoštevanjem informacijske tehnologije, ki je z izdelki informacijske industrije in storitev usmeritev svetovnega razvoja, zato bo potrebna nova razvojna pot, ki bo Slovenijo sposobna popeljati v informacijsko družbo.

Država mora sama poskrbeti za temelje prehoda v informacijsko družbo s tem, da omogoči vzpostavitev telekomunikacijske infrastrukture in s primernimi tarifami in storitvami zagotovi zakonske okvire, pozitivno izrabi vlogo javnega sektorja in ustvari raziskovalno razvojne in izobraževalne osnove.

Vlada Republike Slovenije je na svoji 12. seji 7. februarja 2001 sprejela *Strategijo elektronskega poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004*, ki je bila osnova za prehod slovenske javne uprave v informacijsko družbo, s poudarkom na uvedbi elektronskega poslovanja. Strategija je predvidela tudi uvedbo elektronskega poslovanja v postopke v javni upravi ter v vseh pomembnejših upravnih storitvah za fizične in pravne osebe.

Bistvo uvedbe elektronskega poslovanja v javno upravo je zagotoviti enostaven, hiter, kakovosten in poceni dostop državljanov in gospodarskih subjektov do informacij in storitev javne uprave s pomočjo sodobne informacijsko-komunikacijske tehnologije ter zagotoviti večjo preglednost in učinkovitost dela javne uprave.

3 E-UPRAVA

3.1 Kaj je e-uprava?

Sodobni povezani in odprti informacijski sistemi predstavljajo tehnološko/vsebinsko infrastrukturo e-poslovanja. Njihova povezanost in odprtost kaže na to, da presegajo meje posamezne organizacije in tako komunicirajo na nivoju države (dejansko pokrivajo praktično vsa področja družbenega življenja in delovanja), Evrope oziroma sveta, kar pomeni njihovo globalizacijo. Če je tako globalizirano e-poslovanje postavljeno v družbo, pridemo do pojma informacijska družba. Tudi Slovenija se je v procesu preobrazbe lotila ureditve zakonitosti nove informacijske družbe. Tak proces zahteva številne strateške odločitve in premike v javnem in privatnem sektorju in nenazadnje tudi v ljudeh samih, da bodo dojeli novo obdobje kot priložnost in ne kot breme prihodnosti.

Še nedolgo nazaj so se nam izrazi, kot so digitalna uprava, elektronska uprava in podobni, zdeli popolnoma tuji, abstraktni. Danes pa je mogoče reči, da pojmovanje teh izrazov marsikomu ni več tuje. Ti izrazi so pravzaprav novi načini zagotavljanja storitev uprave.

Tri glavne funkcije elektronske uprave, kot jih opredeljuje Evropska komisija, so:

- **informacijske storitve** za doseganje urejenih informacij na zahtevo (npr. spletne strani),
- **komunikacijske storitve** za povezavo s posamezniki (fizičnimi ali pravnimi osebami) ali skupinami ljudi (npr. elektronska pošta, diskusijska omizja),
- **transakcijske storitve** za pridobivanje izdelkov ali storitev neposredno ali za pošiljanje podatkov (npr. upravni obrazci, glasovanje).

Preglednica 1: Tipologija storitev elektronske uprave (Žurga, 2001:74)

	Informacijske storitve	Komunikacijske storitve	Transakcijske storitve
Vsakodnevno življenje	informacije o zaposlitvah, stanovanjskem področju, izobraževanju, zdravstvu, prevozu, okolju idr. stanovanja ...	<ul style="list-style-type: none">▪ razprave, namenjene vsakodnevnomu življenju▪ oglasne deske: delovna mesta	npr. rezervacija kart, prijava na tečaj idr.
Teleuprava	<ul style="list-style-type: none">▪ katalog javnih storitev,▪ opisi in informacije o upravnih postopkih,▪ javni registri in podatkovne baze	Stiki z javnimi uslužbenci po elektronski pošti.	<ul style="list-style-type: none">▪ Elektronske vloge,▪ prijave na razpise,▪ davčne napovedi,▪ idr.
Politično delovanje	<ul style="list-style-type: none">▪ zakoni, parlamentarni dokumenti, politični programi, konferenčni dokumenti;▪ širše informacije za odločanje	<ul style="list-style-type: none">▪ razprave, namenjene političnim vprašanjem;▪ stiki s politiki po elektronski pošti.	<ul style="list-style-type: none">▪ referendum,▪ volitve,▪ javnomnenjske raziskave,▪ peticije

Transakcijske storitve v splošnem vidimo kot prihodnost elektronske uprave glede na to, da imajo različni obrazci ključno vlogo v vseh upravnih procesih.

Elektronsko poslovanje je način poslovanja, ki temelji na izrabi značilnosti sodobne informacijske tehnologije ter vnaša v poslovanje udeležencev veliko in velike spremembe (Žurga, 2001:75).

Elektronsko poslovanje pomeni delitev (sharing) poslovnih informacij, vzdrževanje poslovnih odnosov in izvajanje poslovnih transakcij po telekomunikacijskih omrežjih (Zwass v Žurga, 2001:75).

Elektronsko poslovanje omogoča različne oblike povezovanja (Gričar v Žurga, 2001:75):

- **organizacijsko povezovanje:** Gre za povezovanje funkcij (organizacijskih enot) v organizaciji. Pogoj za tako povezovanje je sprejet procesni način gledanja na organiziranost;
- **medorganizacijsko povezovanje:** Povezovanje organizacij različnih dejavnosti, ki sodelujejo v oskrbovalni verigi (proizvodnja, trgovina, prevoz, zavarovanje, bančništvo, telekomunikacije, državna uprava);
- **povezovanje strok;**
- **povezovanje zasebnih in vladnih organizacij:** S procesnega vidika in vidika uporabe informacijske tehnologije v organizacijah se kaže, da imajo organizacije obeh vrst veliko skupnega. Državna uprava je v bistvu velika družba, informacijska tehnologija je v organizacijah obeh vrst podobna;
- **povezovanje velikih in majhnih organizacij;**
- **povezovanje organizacij in univerz:** Elektronskega poslovanja ni mogoče proučevati in poučevati brez poznavanja poslovnih procesov pri uporabi najsodobnejše informacijske tehnologije. Izobraževanje novih kadrov in že zaposlenih postaja pogoj za uspešno elektronsko poslovanje;
- **svetovna razsežnost:** Z razširitvijo uporabe interneta za poslovanje ni več geografskih ne političnih meja. Majhna država lahko deluje podobno kot velika; velika ne bo nujno enako prilagodljiva novim razmeram elektronskega poslovanja kot majhna.

3.2 Zasnovanje projekta e-uprava v Sloveniji

Gospodarska rast države, uspešnost njenega gospodarstva in države kot celote je v veliki meri odvisna od učinkovitosti državne uprave. Rast javne porabe v BDP kakor tudi zahteve EU, domačega gospodarstva in tujih investitorjev so le nekateri izmed razlogov, da se je vlada bolj

osredotočila na načela dobrega upravljanja, kamor brez dvoma sodijo usmerjenost k uporabniku, transparentnost in odgovornost, kot tudi na večje upoštevanje partnerjev, kot sta civilna družba in zasebni sektor.

Vlada Republike Slovenije je v ta namen 19. aprila 2001 ustanovila komisijo za odpravo administrativnih ovir, ki je zasnovala program odprave administrativnih ovir in celovito prenovu javne uprave. Projekt e-uprave pa se najbolj neposredno veže s programom odprave administrativnih ovir, saj sama e-uprava brez predhodne prenove postopkov in poslovanja ne more prinesiti pričakovanih rezultatov. Sprejeta je bila Strategija e-poslovanja v javni upravi Republike Slovenije za obdobje od leta 2001 do leta 2004, ki ji je sledila ključna faza informatizacije javne uprave s skupnim ciljem razvoja e-uprave. Vlada je s sklepom sprejela tudi akcijski načrt, katerega namen je poleg že znanih in stalnih namenov (zagotavljati pogoje za pospešen razvoj e-poslovanja v upravi, omogočiti sprotno odpravljanje ovir, ki nastajajo pri razvoju novih e-storitev, omogočiti Vladi Republike Slovenije tekoče spremljanje doseženega na osnovi evropsko in svetovno primerljivih kazalnikov ter po potrebi ustrezno ukrepanje), podati oceno napredka od sprejetja prvega akcijskega načrta ter spodbuditi tiste organe, ki pri razvoju e-storitev zaostajajo ali izvajajo aktivnosti manj intenzivno. Med izvajanjem akcijskega načrta se je pojavilo mnogo pričakovanih sprememb tako v naboru e-storitev, naboru projektov kakor tudi pri trenutnih stopnjah razvitosti e-storitev. Zaradi omenjenih sprememb se je prvotna različica akcijskega načrta dopolnjevala. Dodatni namen novega akcijskega načrta je spodbuditi razvoj e-storitev, ki temeljijo na skupnih iniciativah EU ter storitev za interno poslovanje uprave (interni procesi za reševanje upravnih zadev), ki bodo poleg učinkovitejšega razvoja in delovanja e-storitev imele pozitivne vplive tudi na hitrost in učinkovitost izvajanja klasičnih storitev po klasičnih komunikacijskih kanalih (vloge na okencih, klasična pošta).

Za prenovu javne uprave so v slovenski vladi zadolženih naslednji resorji:

- za organizacijo in razvoj uprave ter dvig kakovosti dela državne uprave ministrstvo za javno upravo,
- za potrebe uvajanja e-poslovanja ali implementacijo e-uprave ministrstvo za javno upravo in center vlade za informatiko,
- za usposabljanje zaposlenih v državni upravi upravna akademija pri ministrstvu za notranje zadeve.

Na vladni osnovi imamo torej glavno stično točko organizacije (in reforme) javne uprave in izvedbe ukrepov s področja e-poslovanja. S protibirokratskimi ukrepi, organizacijskimi spremembami in z uporabo moderne informacijsko-komunikacijske tehnologije postopno gradimo moderno in učinkovito javno upravo.

3.3 Cilji in namen e-uprave

Uvajanje e-uprave, ki poteka skladno s sprejeto strategijo vlade o uvajanju e-uprave, je pomemben vzvod modernizacije javne uprave z uporabo tehnologije v smeri elektronskega poslovanja.

Cilje e-uprave lahko razdelimo v dve skupini:

1. interne, kjer gre za uvajanje visokih standardov poslovanja med državnimi organi (npr. povezave med uradnimi evidencami, s katerimi razbremenjujemo tako državne uradnike in zmanjšujemo zahteve po novih zaposlitvah kot tudi državljane),
2. zunanje, kjer je potrebno izpostaviti:
 - dostopnejše upravne storitve za državljane in podjetja,
 - dostopnost javnih informacij za razne uporabnike (informacija predstavlja v novi ekonomiji tisto, kar je bila nafta v industrijski družbi) ter
 - vzpostavitev dialoga z zasebnim sektorjem in civilno družbo (e-demokracija).

V okviru akcijskega načrta, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije, so poudarjeni predvsem naslednji cilji:

- pospešiti razvoj in uvajanje e-storitev za prebivalce oziroma državljane, podjetja in druge asociacije na ključnih področjih slovenske javne uprave,
- spodbuditi vse sodelujoče organe k pospešenemu uvajanju e-storitev, še posebno tistih, kjer aktivnosti informatizacije potekajo počasneje in z nižjo prioriteto,
- zagotavljati strokovne podlage za odločitve o morebitnih spremembah, dopolnitvah, (drugačnih) povezavah že obstoječih programov oziroma projektov,
- utrditi in zagotoviti sodelovanje in koordinacijo med ministrstvi ter drugimi odgovornimi upravnimi organi in institucijami, pristojnimi za razvoj e-uprave,
- upoštevati enotna priporočila in usmeritve s strani EU glede uvajanja e-storitev na prioritetnih področjih,
- upoštevati enotna priporočila in usmeritve s strani EU glede evropskega ogrodja za medsebojno povezano delovanje (vir: European Interoperability Framework),

- konsolidirati in optimizirati porabo razpoložljivih finančnih in drugih sredstev za informatizacijo funkcij javne uprave,
- zagotoviti količinsko primerljivost doseženega razvoja z drugimi državami EU in kandidatki na osnovi mednarodno usklajenih kazalnikov (ki izhajajo iz dokumentov e-Europe in e-Europe +),
- opredeliti kontrolne točke in kazalnike, ki bodo omogočili Vladi RS sprotno spremljanje doseženega in učinkovito ukrepanje.

Med vsebinskimi cilji pa naj omenimo tiste, na katerih mora temeljiti razvoj e-storitev v bodoče, kot denimo:

- pospešiti razvoj prioritarnih e-storitev, ki izhajajo iz skupnih iniciativ za države EU ter pridružene članice, kot na primer elektronska registracija podjetja ter elektronsko javno naročanje (vir: *The Role of eGovernment for Europe's Future*, november 2003);
- ugotoviti možnosti za vzpostavitev rešitev in e-storitev, ki bodo temeljile na najboljši praksi EU ter na skupnih in enotnih pristopih/projektih k razvoju e-storitev (dostopnost, avtentikacija, varnost, podatkovna in proceduralna enotnost). Enotni pristopi in uporaba najboljše prakse pri implementaciji e-storitev bodo omogočili povezljivost, enotnost in obvladljivost e-storitev med članicami EU ter pridruženimi članicami (vir: *The Role of eGovernment for Europe's Future*, november 2003);
- z razvojem e-storitev in informatizacijo ter optimizacijo internih upravnih postopkov pohiteti in učinkoviteje izvajati tiste storitve, ki jih bodo uporabniki zaradi različnih ovir pri dostopu do interneta zahtevali preko klasičnih komunikacijskih kanalov (oddaja vlog na okencu, klasična pošta);
- uskladiti, povezati in integrirati javnopravne registre, evidence in druge pomembnejše podatkovne zbirke ter jih pripraviti za večnamensko podporo funkcijam javne uprave;
- razvoj e-storitev po načelu »enkratnega obveščanja«, kar pomeni, da bodo uporabniki teh storitev dolžni vsako spremembo osebnih stanj priglasiti praviloma samo enkrat, z organizacijo in integracijo podatkovnih zbirk in javnopravnih registrov, evidenc pa bomo dosegli, da bodo imetniki teh podatkov o spremembi obveščeni na individualni ravni;

- vsi upravni oziroma širše javnopravni postopki bodo v okviru e-uprave zasnovani po načelu »obveznega pridobivanja podatkov iz uradnih registrov in evidenc po uradni dolžnosti«, kar pomeni, da bodo imeli uslužbenci v okviru reševanja teh postopkov možnost elektronsko vpogledovati v podatke ali jih elektronsko zahtevati iz vseh potrebnih registrov, evidenc ali zbirk podatkov (139. člen ZUP);
- v bodoče bodo vse storitve e-uprave na voljo uporabnikom po sistemu »vse na enem mestu (ang. one stop shop)«. Za tiste, ki uporabljajo internet na domu, bo »vse storitve na enem mestu« nudi enotni državni portal, za preostale pa informacijska pisarna, kjer bodo lahko občani na enem mestu, sami ali s pomočjo usposobljenega uslužbenca opravili večino uradnih opravil.

3.4 Razvojna področja e-uprave

Uvajanje e-storitev, ki jih predlaga akcijski načrt, zahteva sodelovanje številnih organov iz praktično vseh delovnih področij uprave. Zaradi potrebe po opredelitvi pristojnih nosilcev za uvajanje e-storitev, planiranja virov in sredstev ter zaradi določanja prioritet so e-storitve uvrščene v delovna področja. Tovrstna uvrstitev postavi posamezno e-storitev v pristojnost delovnega področja in nenazadnje tudi v pristojnost konkretnega organa uprave, ki je nosilec za uvajanje e-storitve.

Pri določanju seznama delovnih področij za uvrstitev e-storitev je bilo uporabljenih več virov:

- Zakon o državni upravi – ZDU (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo),
- Zakon o Vladi Republike Slovenije (Uradni list Republike Slovenije, št. 4/93 in spremembe),
- prioritetni seznam področij, kot jih predlagata akcijska načrta eEurope in eEurope+ (in dokument eGovernment indicators for Benchmarking eEurope),
- prioritetna področja, na katerih prebivalci in državljani ter domači in tuji poslovni subjekti pri nas najprej pričakujejo evropsko primerljivo uvedbo e-storitev,
- Akcijski načrt Vlade Republike Slovenije za odpravo administrativnih ovir.

Zaradi preglednejšega razvrščanja in določanja pristojnosti akcijski načrt uvršča e-storitve v delovna področja, ki jih določa zakonodaja (Zakon o državni upravi).

Zakon o državni upravi (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo) določa 14 delovnih področij. Akcijski načrt dodaja 15. področje skupnih e-storitev, ki se nanašajo na vse državne organe ali posamezne vladne službe.

Področja akcijskega načrta so naslednja:

1. Delo, družina in socialne zadeve	9. Pravosodje
2. Finance	10. Promet
3. Gospodarstvo	11. Šolstvo, znanost in šport
4. Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana	12. Zdravje
5. Kultura	13. Zunanje zadeve
6. Notranje zadeve	14. Javna uprava
7. Obramba	15. Skupne e-storitve.
8. Okolje, prostor in energija	

Vzporedno s 15 obravnavanimi delovnimi področji, ki jih imenujemo tudi vsebinska področja uprave, akcijski načrt uvaja še področja:

- o aplikacije za delo s strankami in podatkovna infrastruktura organov,
- o stalne tehnološke naloge,
- o stalni razvojni programi,

ki nudijo podlago za izvedbo teh e-storitev po naštetih delovnih področjih.

E-storitve so na najvišjem nivoju razvrščene glede na ciljne uporabnike v tri skupine:

1. **G2C** – e-storitve za prebivalce oziroma državljane (fizične osebe) (ang.: Government to Citizen),
2. **G2B** – e-storitve za poslovne subjekte in druge asociacije (pravne osebe) (ang.: Government to Business),
3. **G2G** – e-storitve znotraj uprave (ang.: Government to Government).

Oznake G2C, G2B in G2G so splošno uveljavljene in se uporabljajo tudi v državah članicah EU ter drugih državah po svetu.

E-storitev lahko v času svojega razvoja doseže različne stopnje razvitosti, ki jih merimo z ocenami od 0 do 4. Merska lestvica od 0 do 4 je povzeta po metodologiji eGovernment indicators for benchmarking eEurope, ki je uveljavljena pri spremljanju akcijskih načrtov eEurope in eEurope+. Na podlagi merske lestvice stopenj razvitosti se izračunajo ustrezni kazalniki po omenjeni metodologiji. Posamezne stopnje razvitosti e-storitev pomenijo:

0 – ni informacij: Informacije o storitvi niso dostopne na internetu,

1 – informacija: Dostopne so samo informacije o storitvi na internetu (opis postopka, zakonodaja in podobno),

2 – enosmerna interakcija: Omogočeno je shranjevanje obrazcev ali vlog iz interneta na osebni računalnik. Obrazce ali vloge je mogoče natisniti,

3 – dvosmerna interakcija: Omogočeno je izpolnjevanje obrazcev ali vloge prek interneta, kar vključuje tudi avtentikacijo. Z izpolnjenim obrazcem ali vlogo se prek interneta sproži določena storitev,

4 – transakcija: Omogočena je izvedba celotne storitve prek interneta, vključno z izpolnjevanjem obrazcev ali vlog, avtentikacijo, plačevanjem in posredovanjem odločb, potrdil ali drugih oblik rezultatov zaključene storitve prek interneta.

Vsaka e-storitev ne more doseči ciljne stopnje 4. Najvišja stopnja je odvisna od vrste storitve (samo informiranje, interakcija). Ravno tako ni obvezno, da vsaka e-storitev potuje skozi vse stopnje. Pri nekaterih e-storitvah vmesne stopnje niso možne.

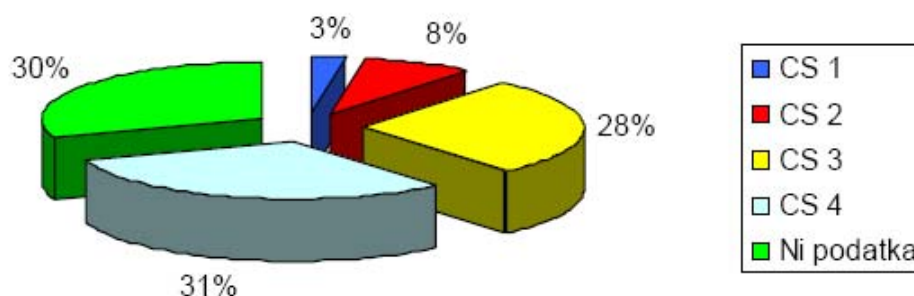
3.5 Stopnja realizacije e-uprave v Republiki Sloveniji

S sprejetjem Strategije e-poslovanja v javni upravi Republike Slovenije za obdobje od leta 2001 do leta 2004 je bila vzpostavljena strateška podlaga za uvajanje elektronskega poslovanja v javno upravo Republike Slovenije. Kljub jasnim usmeritvam in ciljem izvajanje strategije ni bilo zadovoljivo in učinkovito, čeprav je bil dosežen velik napredek, predvsem na področju tehnološke infrastrukture in ključne zakonodaje. S sprejetjem Akcijskega načrta e-uprave do leta 2004 so pričele aktivnosti razvoja e-uprave intenzivneje potekati. Državni organi so pričeli s projekti za uresničevanje e-storitev takoj po sprejetju akcijskega načrta, nekateri projekti pa so bili v času sprejetja že v izvajanju.

3.5.1 E-storitve

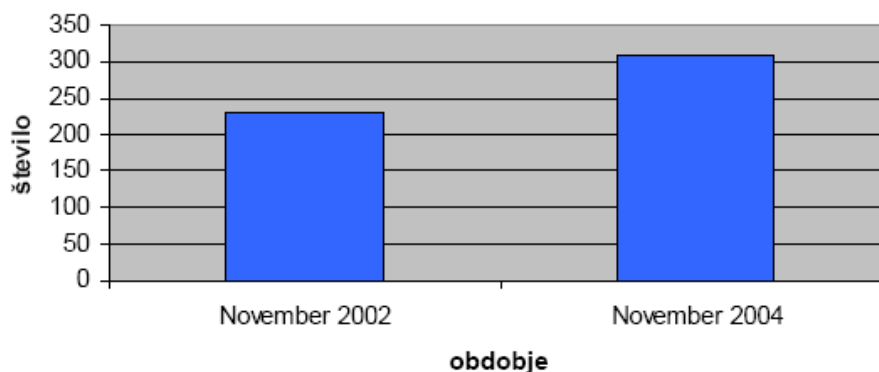
V Zbirnem poročilu o izvajanju akcijskega načrta za obdobje do 14. novembra 2004 je navedenih 307 e-storitev. Med njimi jih ima 3 odstotke ciljno stopnjo razvitosti 1, 8 odstotkov ciljno stopnjo razvitosti 2, 28 odstotkov ciljno stopnjo razvitosti 3 in 31 odstotkov ciljno stopnjo razvitosti 4.

Slika 1: Ciljne stopnje e-storitev, navedenih v Akcijskem načrtu e-uprave do leta 2004

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

Slika 2: Primerjava e-storitev, navedenih v akcijskem načrtu (november 2002, november 2004)

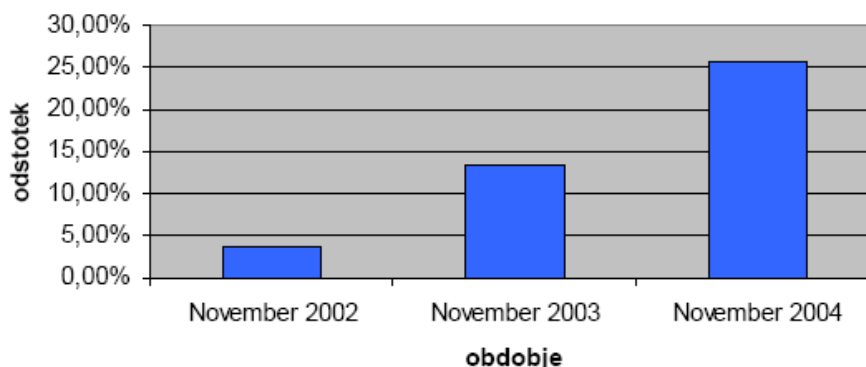

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

Primerjava števila e-storitev, navedenih v akcijskem načrtu, sprejetim v oktobru 2002, in zadnjim Zbirnim poročilom o izvajanju akcijskega načrta za obdobje do 14. novembra 2004 (slika 2) nam pokaže, da se je v dveh letih število storitev povečalo za 76 oziroma 24,8 odstotnih točk.

V zadnjih dveh letih se je povečal tudi odstotek e-storitev v produkciji. Iz naslednje slike (slika 3) je razvidno, da se je odstotek e-storitev v produkciji od novembra 2002 do novembra 2004 povečal za 21,98 odstotnih točk.

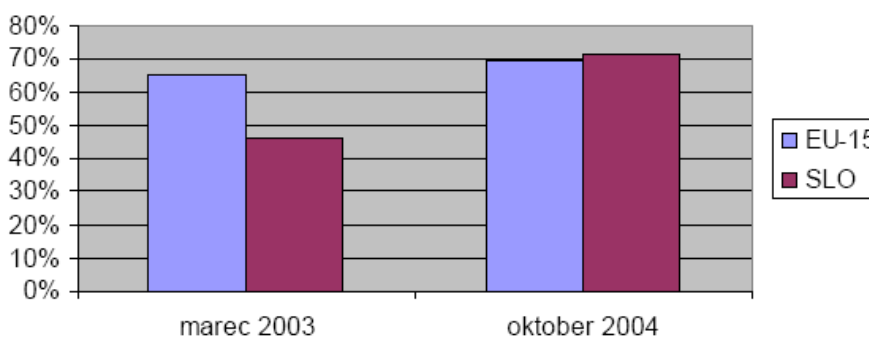
Slika 3: Primerjava e-storitev v produkciji

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

Iz slike 4 je razvidno, da je marca 2003 Slovenija pri uresničevanju e-storitev zaostajala za povprečjem EU-15 19 odstotnih točk, oktobra 2004 pa je bila Slovenija od povprečja EU-15 na navedenem področju boljša za 1,8 odstotnih točk.

Slika 4: Primerjava povprečne stopnje uresničevanja e-storitev v Sloveniji in EU-15

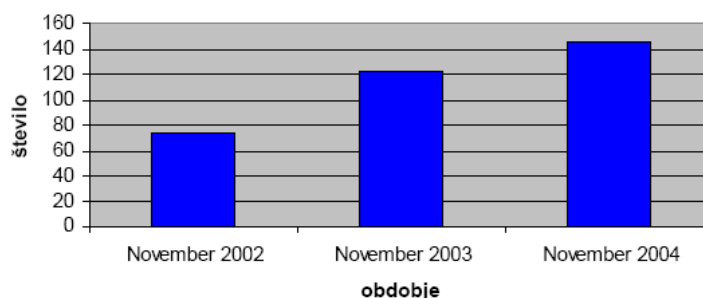

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

3.5.2 Projekti

Znanih projektov, ki realizirajo e-storitve akcijskega načrta, je 146. Iz slike 5 je razvidno, da se je število projektov novembra 2004 glede na november 2002 povečalo za 72 oziroma 49,32 odstotnih točk. Povečanje števila projektov v novembru 2004 je razvidno tudi v primerjavi z novembrom 2003 (za 24 projektov oziroma 16,44 odstotnih točk).

Slika 5: Primerjava števila znanih projektov v akcijskem načrtu

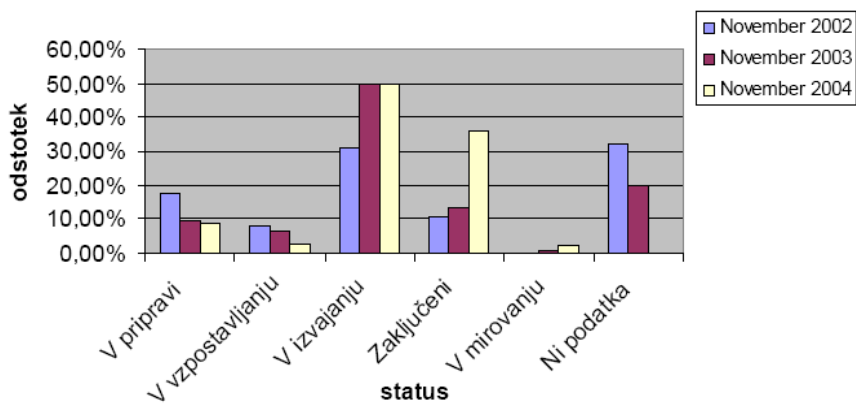

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

Med znanimi projekti v akcijskem načrtu je novembra 2004 50 odstotkov projektov v izvajanju (slika 6). Podatki se s časom dinamično spreminjajo. Primerjava podatkov za november 2004 z novembrom 2002 (slika 6) nam pokaže, da se je v omenjenem obdobju zvišal odstotek projektov v izvajanju za 18,9 odstotnih točk, zvišal se je tudi odstotek zaključenih projektov za 25,5 odstotnih točk. V istem obdobju se je zmanjšal odstotek projektov v pripravi (za 8,7 odstotnih točk), v vzpostavljanju (za 5,36 odstotnih točk) ter odstotek projektov, za katere ni podatkov (za 32,4 odstotnih točk).

Iz slike 6 je razvidna tudi primerjava podatkov za november 2004 z novembrom 2003, ki nam pokaže, da se je v omenjenem obdobju zvišal odstotek zaključenih projektov (za 23,19 odstotnih točk), odstotek projektov v izvajanju pa je ostal enak (50%). V istem obdobju se je zmanjšal odstotek projektov v pripravi (za 0,49 odstotnih točk), v vzpostavljanju (za 3,82 odstotnih točk) ter odstotek projektov, za katere ni podatkov (za 19,67 odstotnih točk).

Slika 6: Primerjava projektov v akcijskem načrtu glede na status

Vir: Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

3.5.3 Uspešni projekti oz. realizirane e-storitve³

Projekti oziroma realizirane e-storitve, ki so bili uspešno izpeljani v obdobju od sprejetja prve različice akcijskega načrta Vlade Republike Slovenije, oktobra 2002, do novembra 2004, so naslednji:

1. ZPIZ-CVI-CRP (G2G)

Gre za nemoteno izmenjavo podatkov med ZPIZ in CRP, saj lahko referenti ZPIZ sami pridobijo ustrezne podatke iz registra za potrebe zavarovancev, ki uveljavljajo pravice na ZPIZ in jih ni potrebno pridobivati samim zavarovancem.

2. MDDSZ-CVI-CRP (G2G)

Gre za izmenjavo podatkov med CRP in centri za socialno delo, saj državljanom ni več potrebno prinašati potrdil o stalnem prebivališču v povezavi z uveljavljanjem pravic iz socialnega varstva in pravic, ki izhajajo iz zakonodaje o starševskem varstvu in družinskih prejemkih.

3. MKGP-CVI-CRP (G2G)

Vzpostavljena je bila redna povezava med Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS (MKGP) in CRP preko infrastrukture CVI in ustrezne varnostne sheme, kjer imajo ob uporabi ustreznih aplikacij končni uporabniki na MKGP omogočen vpogled v podatke CRP.

4. Vključevanje Javnega jamstvenega in preživninskega sklada Republike Slovenije (JSP) v sisteme uprave (G2G)

Gre za vključevanje JSP v sistem e-uprave; e-povezava z upravljavci podatkovnih baz CRP, ZZZS in ZPIZ ter ustanovami, pri katerih upravičenci pridobivajo dokazila v e-obliki (sodišča, CSD, stečajni upravitelji). Omogočeno je elektronsko vlaganje vloge za uveljavljanje pravic iz naslova insolventnosti delodajalca in iz naslova nadomestila preživnine, vpogled določenih podatkov o vlogi in pridobivati ažurne podatke o osebah, za katere je sklad na temelju zakona pooblaščen pridobivati podatke za potrebe odločanja v upravnem postopku in izterjavo v sodnih postopkih.

5. Informacijski sistem za spremljanje medijev – Infoklip (G2G)

³ Akcijski načrt e-uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-uprave, Ljubljana 2004

Informacijski sistem je na voljo kot intra ali internet rešitev. Vsebuje podatke iz dnevnega tiska, STA in drugih virov z možnostjo iskanj po različnih kriterijih, za različna časovna obdobja.

6. E-zaposlitve (G2C, G2B)

Namenjene so iskalcem in ponudnikom (delodajalcem) delovnih mest. Iskalci delovnega mesta lahko brezplačno pregledujejo podatkovno zbirko prostih delovnih mest, ponudniki pa lahko brezplačno vpišejo oglase za nove delavce, iščejo po podatkovni zbirki in urejajo svoje razpise. E-zaposlitve so namenjene tudi študentom, za katere je na voljo pregled študentskih del, ki jih posredujejo študentski servisi.

7. Elektronske seje vlade (G2G)

Gre za informacijski sistem, ki povezuje vsa ministrstva in vladne službe v enoten proces priprave in izmenjave gradiv za seje vlade in njenih delovnih teles. Pomembna posebnost so dopisne seje. V letu 2003 je bil implementiran tudi e-podpis sklepov sej vlade, javnosti pa je bil omogočen dostop do vladnih gradiv že v postopku njihove obravnave.

8. ISPO – Informacijski servis podatkov (G2C)

Rešitev ISPO omogoča pridobitev vseh podatkov, ki jih potrebujejo nosilci odločanja v upravi. Namenjena je tudi poslovnim subjektom in državljanom. Uporabnikom predstavlja rešitev velik prihranek v porabljenem času, saj so podatki iz različnih virov dostopni na enem mestu ter na enoten način. Z vidika lastnikov podatkov, ki so le-te dolžni objavljati, predstavlja rešitev prihranek pri porabljenem času za objavo, hkrati pa tudi prihranek pri nakupu in vzdrževanju informacijske infrastrukture, ki je potrebna za objavo. Vzdrževanje in delovanje potrebne informacijske infrastrukture je namreč centralno zagotovljeno na CVI.

9. E-notar: elektronske knjige sklepov (G2B)

Storitev omogoča notarjem vzpostavitev elektronsko overjene knjige sklepov (EKS), ki je shranjena v centralnem sistemu. S tem je omogočeno centralno preverjanje obstoja knjige, kar vzpostavlja izredno učinkovit nadzor nad vsemu knjigami sklepov, ne glede na njihovo nahajališče ali vrsto medija. Poleg tega je družbenikom ali poslovodjem enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo omogočeno učinkovito in varno vpisovanje sklepov v EKS ne glede na čas in prostor ter enostaven in učinkovit pregled nad vpisanimi sklepi. Rešitev omogoča prihranke pri porabljenem času notarjev in tudi Notarske zbornice Slovenije pri preverjanju obstoja knjige sklepov.

10. Elektronske upravne zadeve (G2C, G2B, G2G) (27 storitev G2C in 11 storitev G2B)

Koristna pridobitev je tudi aplikacija za podporo e-obrazcev (EUZ), ki jo je možno uporabljati z vsemi kvalificiranimi digitalnimi potrdili v Republiki Sloveniji. Aplikacija EUZ omogoča izpolnjevanje obrazcev, ki so registrirani v registru postopkov, ki se nahaja na centralnem računalniku (informacijski sistem za sprejem, vročanje in usmerjanje). Na ta način se določi postopek, povezava na obrazec, cena. Informacijski sistem za sprejemanje, vročanje in usmerjanje opravi preverjanje veljavnosti e-podpisa ter usmeri obrazec na ciljno upravno enoto. Aplikacija EUZ je pripravljena tudi na sprejem obrazcev, ki jih sprejemajo od komercialnih ponudnikov storitev (DZS). Plačevanje je možno preko e-monete in kreditnih oz. plačilnih kartic. Rešitev je generična, popolnoma odprta in omogoča podporo vsem organom javne uprave, ki želijo opravljati podobne elektronske storitve.

11. VLOP ali vpogled v lastne osebne podatke CRP (G2C)

Programska rešitev omogoča varen in sledljiv dostop državljanov do lastnih osebnih podatkov v CRP. Dostop do podatkov je možen samo imetniku digitalnega potrdila SIGEN-CA ali SIGOV-CA. Namen te storitve je predvsem omogočiti državljanu uresničevanje ustavne pravice, ki je podrobno opredeljena v Zakonu o varstvu osebnih podatkov in se nanaša na seznanitev z zbiranjem osebnih podatkov in na druge zadeve v zvezi z osebnimi podatki. Poleg tega pa je ta storitev promocija informacijske družbe, z odpiranjem delovanja državne uprave navzven pa tudi majhen prispevek k e-demokraciji. VLOP je bil razširjen še z vpogledom v vpis v volilni imenik in davčno številko.

12. Elektronsko plačevanje upravnih taks (aplikacija za delo s strankami)

Osnovni namen projekta je zasnovati postopke plačevanja upravnih taks pri elektronskih upravnih postopkih ter oblikovati priporočila oziroma tehnološke zahteve za informacijske rešitve za takšno plačevanje upravnih taks in izmenjavo podatkov med bančnim sektorjem in upravnimi organi v zvezi s plačili. Vzpostavljena je bila infrastruktura za potrebe zbiranja, usmerjanja in nadzora nad spletnimi plačili in prometu preko POS terminala (plačilne in kreditne kartice, e-moneta – mobilni telefon).

13. Elektronsko davčno poslovanje (G2C, G2B)

Uporabnikom omogoča elektronsko oddajo obračuna za DDV, implementirane so bile tehnične rešitve, ki zagotavljajo varnost in zanesljivost delovanja ter povezavo z

notranjim informacijskim sistemom DURS, izvedla pa se je tudi e-storitev napovedi dohodnine.

14. Elektronski vpogled v Register predpisov (G2C, G2B, G2G)

Gre za Register, ki omogoča dostop in pregled vseh pravnih predpisov, izdanih v Republiki Sloveniji. Registru so priložena navodila in pojasnila za uporabo, in ker je le ta nadvse koristno pomagalo državnim uradnikom pri njihovem delu, je prav tako koristen tudi vsem drugim uporabnikom pravnih predpisov v naši državi. S tem se povečuje tudi transparentnost dela državne uprave pri sprejemanju pravnih predpisov.

15. E-letna poročila AJPES (G2B)

AJPES omogoča poslovnim subjektom predložitev letnih poročil prek svojega spletnega portala, omogoča pa tudi dostop do podatkov oziroma zagotavlja javnost podatkov iz letnih poročil gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov. Povezava do spletnega portala AJPES z informacijo o storitvi je dostopna tudi na državnem portalu e-uprave/podportal za pravne osebe.

16. Elektronski vpogled v podatke sodnega registra (G2C, G2B, G2G)

Od 17. marca 2004 je vsem uporabnikom Državnega portala e-uprava na voljo osnovni vpogled v podatke sodnega registra. Za dostop do podatkov sodnega registra se mora uporabnik prijaviti v Državni portal e-uprave. Če je uporabnik že registriran, lahko prijavo izvede s pomočjo digitalnega spletnega potrdila ali uporabniškega imena in gesla.

17. E-carina (G2B)

Carinska uprava Republike Slovenije je v aprilu 2004 objavila nove spletne storitve e-Carina, ki pravnim osebam olajšajo pripravo dokumentacije in izvajanje carinskih postopkov.

18. Informatizacija kazenske evidence in e-potrdilo o nekaznovanju (G2C, G2B, G2G)

Od 7. junija 2004 dalje lahko uporabniki preko spleta oddajo elektronsko vlogo za pridobitev potrdila o (ne)kaznovanju fizične osebe. E-storitev je del horizontalnega generičnega sistema elektronskih upravnih zadev, dostopna pa je preko enotnega državnega portala. Potrdilo prejme naročnik po pošti na naslov, ki ga je navedel uporabnik v e-vlogi.

19. E-naznanilo kaznivega dejanja policiji (G2C)

Od 7. junija 2004 dalje lahko uporabniki po elektronski poti naznanijo kaznivo dejanje policiji. E-storitev je del horizontalnega generičnega sistema elektronskih upravnih zadev, dostopna pa je preko enotnega državnega portala. Elektronsko naznanilo predstavlja prvo dejanje v postopku prijave kaznivega dejanja, vsi nadaljnji koraki pa potekajo kot obstoječa prijava po telefonski številki 113.

20. Zahteve za izpis iz matične knjige (5 storitev) (G2C)

Na voljo je pet storitev: zahteva za izdajo izpiska iz rojstne in poročne matične knjige ter matične knjige umrlih, in sicer zase ali po zakonitemu zastopniku. Podrobneje pa bo pridobitev na tem področju opisana v naslednjem poglavju.

21. Elektronski vpogled v zemljiško knjigo (G2C, G2B, G2G)

Od 27. maja 2004 dalje je zemljiška knjiga dostopna prek spletne strani sodišča. Sistem omogoča vpogled preko Monete, za državne organe pa so vpogledi brezplačni. Povezava do informatizirane zemljiške knjige je dostopna tudi na državnem portalu e-uprave.

22. E-VEM (G2B)

Osnovni namen projekta e-VEM je zagotoviti ustrezno informacijsko podporo bodočemu podjetniku, da lahko v najkrajšem možnem času pridobi možnost izvajanja dejavnosti. Informacijska podpora bo zagotovila enotno podporo ne glede na vrsto vstopa v sistem (bodoči podjetnik lahko odda elektronsko vlogo za registracijo preko svetovnega spleta sam ali pa ta del za njega izvede svetovalec, ki mu nudi podporo in pomoč na eni od lokalnih vstopnih točk). V prvi fazi projekta se bo realiziral najbolj enostaven postopek, to je registracija samostojnega podjetnika posameznika ter obvladovanje in podpora spremembam samostojnega podjetnika posameznika.

23. Računalniški dostop do geodetskih podatkov (kataster) (G2C, G2B, G2G)

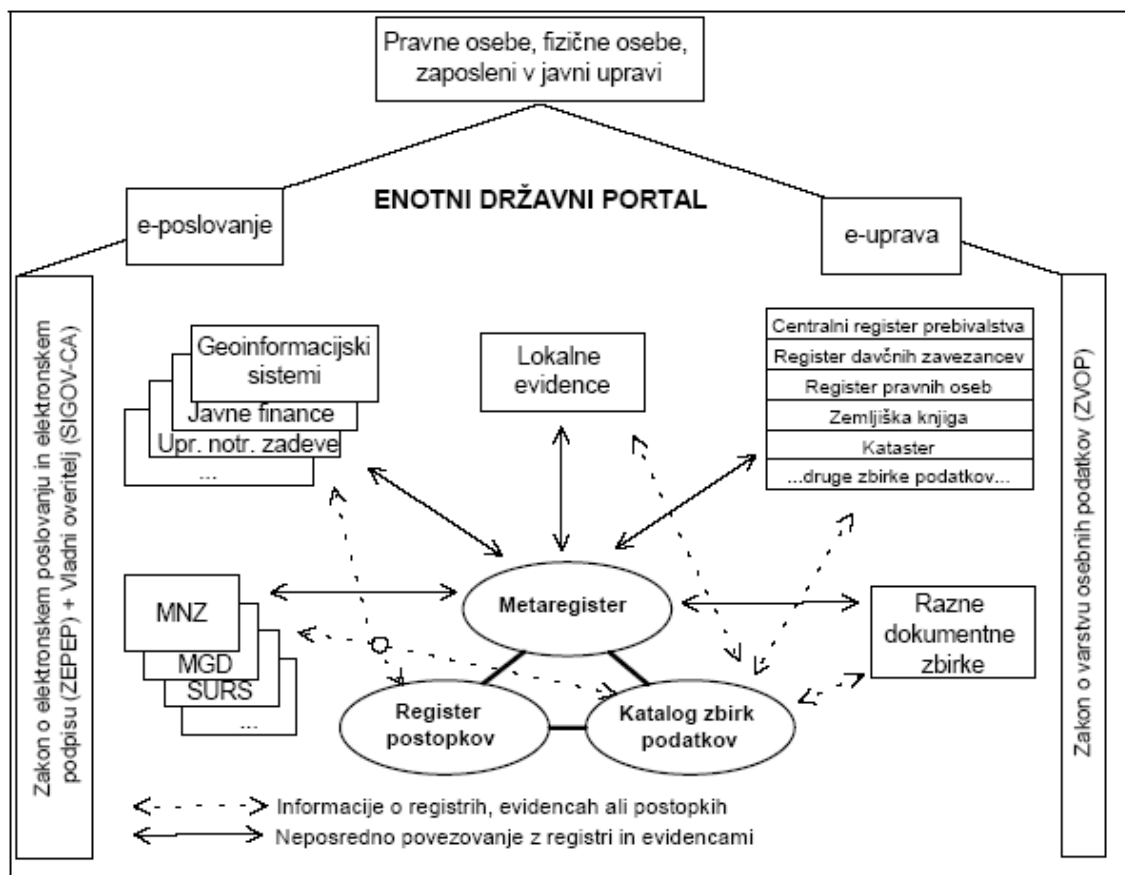
Le-ta je namenjen uporabi geodetskih podatkov v upravnih postopkih ter poslovnim in informativnim potrebam ustanov javne uprave, pravnih oseb in prebivalcev. Vpogled v geodetske podatke je možen na tri načine: (1) javni vpogled v podatke o nepremičninah, (2) vpogled v podatke o nepremičninah v lasti posamezne osebe (osebni vpogled), (3) vpogled v podatke za registrirane uporabnike. Javni vpogled in vpogled za registrirane uporabnike sta plačljivi storitvi, osebni vpogled pa je brezplačna storitev.

24. Druge aktivnosti.

Med pomembne pridobitve projekta e-uprave štejemo tudi enotni državni portal, ki zagotavlja javnosti dostop do vseh informacij in storitev javne uprave (24 ur x 365 dni) na enostaven in prijazen način, tako da uporabniku ni potrebno poznati notranje organizacije in notranjih postopkov javne uprave.

Portal je za uporabnika enotna vstopna točka, ki ponuja vrsto storitev in virov informacij. Je enovit, vsebinsko dinamičen, večnamenski, zanesljiv ter za uporabo enostaven in prilagodljiv sistem. Poleg povezav na druge strani vsebuje iskalnik, aktualne dinamične vsebine (novice), diskusijske forume, rumene strani in še kaj. Portal olajša in poenostavi dostop do iskanih virov, saj so vsa ključna izhodišča zbrana na enem mestu. Do portalov lahko dostopamo preko brskalnika, mobilnega telefona skozi portal WAP, interaktivne televizije in podobno. S tem se je javna uprava približala državljanom Slovenije, je bolj razumevajoča in prijazna.

Slika 7: Enotni državni portal

Vir: E-poslovanje v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004 (sep. 2004), CVI 2001, Ljubljana

S projektom e-uprava, enotnim državnim portalom, je država na široko odprla elektronska vrata javne uprave. Pri tem pa so se pokazale tudi številne pomanjkljivosti javne uprave. Ugotovilo se je namreč, da nekatere upravne enote niso imele niti spletne strani. Poleg tega se je ugotovilo

tudi, da v dvomilijonski državi nimamo enotnih obrazcev, postopkov, cenikov za upravne takse. Zato je bilo potrebno določiti projekte, ki so omogočili enotne obrazce. Pričelo se je izvajati več projektov za urejanje in odpravljanje pomanjkljivosti. Marsikatero vsebino, povezane z javno upravo, so bile pred postavitvijo enotnega državnega portala skrite pod različnimi spletnimi naslovi, do katerih so imeli dostop le poznavalci okolja. Manjkalo je nazorno in pregledno krmarjenje do posameznih ciljnih spletnih strani ali spletišč javne uprave. S postavitvijo portala e-uprava se je preglednost zelo povečala. Odprta elektronska vrata javne uprave pa so državo prisilila, da je začela odpravljati slabosti in pomanjkljivosti.

Državni portal je usmerjen k ciljnim skupinam uporabnikov, zato je narejen v obliki podportalov za državljane in pravne osebe ter posebnega podportala, namenjenega informacijam s področja javne uprave. Informacije na državnem portalu e-uprave so na podportalu Prebivalci in podportalu Pravne osebe razvrščene v življenjske dogodke.

Poleg informacij omogoča državni portal tudi oddajo elektronskih obrazcev preko sistema elektronske upravne zadeve (EUZ), na enem mestu so zbrane elektronske storitve in elektronski vpogledi za državljane (G2C), za gospodarstvo (G2B) in e-storitve med organi javne uprave (G2G), omogočeno je tudi spremljanje uresničevanja e-poslovanja v javni upravi Republike Slovenije in pomoč uporabnikom preko vodnikov e-uprave.

4 MATIČNI REGISTER

4.1 Registrska ureditev v Republiki Sloveniji

Slovenija se je že pred več kot 30 leti odločila za registrsko usmeritev. Bistvo registrsko urejene države je v večnamenskem zbiranju podatkov v registrih in evidencah, ki dogodek zabeležijo čim bližje nastanku, in sicer v obliki, ki omogoča njegovo nadaljnjo uporabo.

Registrsko urejena država mora imeti z zakonom urejeno vodenje registrov, ki so organizirani tako na lokalni kot na centralni ravni. Z racionalno organiziranim pretokom podatkov od podatkovnih virov preko centralne točke do končnih uporabnikov je mogoče doseči številne racionalizacije dela v državni upravi in razbremenjevanje posameznikov in zaposlenih. Za nemoten pretok podatkov je potrebna le identifikacijska številka.

V Sloveniji vse to imamo, Zakon o matičnem registru pa je napravil le še korak naprej v zavesti, da je tak način potreben in smiseln. Tako je z matičnim registrom posodobljen še eden od najpomembnejših podatkovnih virov za področje prebivalstva.

4.2 Vrste registrov

4.2.1 Matični register (MR)

Matični register je računalniško vodena baza podatkov, v katero se z informatizacijo matičnih knjig in prehodom na elektronsko vodeni matični register vpisujejo:

- matična dejstva državljanov Republike Slovenije: rojstvo, zakonska zveza in smrt, ne glede na to, ali se zgodijo v Sloveniji ali tujini,
- matična dejstva tujcev, ki se zgodijo na območju Republike Slovenije: rojstvo, zakonska zveza in smrt,
- spremembe osebnih stanj državljanov Republike Slovenije (sprememba osebnega imena, priznanje očetovstva, pridobitev ali prenehanje državljanstva RS, posvojitve, odvzem poslovne sposobnosti, posvojitve, skrbništvo, razveza zakonske zveze itd.), kar pomeni, da MR predstavlja razvid osebnih stanj državljanov Republike Slovenije.

4.2.2 Register stalnega prebivalstva (RSP)

Register stalnega prebivalstva je že od leta 1978 dalje informatizirana podatkovna baza, ki je trenutno predmet temeljite prenove.

V njem so:

- podatki o začasno in stalno prijavljenih prebivalcih Republike Slovenije,
- podatki o začasno in stalno odseljenih prebivalcih iz Republike Slovenije,
- evidenca volilne pravice in
- evidenca gospodinjstev.

4.2.3 Register tujcev

V registru tujcev so podatki o tujcih, ki imajo v Republiki Sloveniji urejen status (dovoljenje) za stalno oziroma začasno prebivanje. Kot podatkovna baza bo informatiziran vzporedno s prenovo Registra stalnega prebivalstva.

4.2.4 Centralni register prebivalstva (CRP)

Centralni register prebivalstva (CRP) lahko opredelimo kot vozlišče podatkov o posamezniku, v njem pa se, v skladu s 3. členom Zakona o centralnem registru prebivalstva (Uradni list Republike Slovenije, št. 1/1999) zbirajo podatki iz prej omenjenih registrov in iz drugih virov, to pa so osnovni osebni podatki o:

- državljanov, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v Republiki Sloveniji, in tujcih, ki imajo dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje v Republiki Sloveniji,
- državljanov, ki so stalno ali začasno, za več kot tri mesece, odsotni iz Republike Slovenije,
- tujcih, ki v Republiki Sloveniji nimajo dovoljenja za stalno ali začasno prebivanje, imajo pa določene pravice ali obveznosti na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja, davkov, iz humanitarnih razlogov ali na drugem področju, če je tako določeno z zakonom.

4.3 Informatizacija matičnih knjig

4.3.1 Zakon o matičnem registru v Republiki Sloveniji

Z zakonom o matičnem registru so z dnem 3. maja 2005, tri doslej med seboj ločene in ročno vodene matične knjige (rojstna in poročna matična knjiga ter matična knjiga umrlih), združene v enoten računalniško voden matičen register. Ta bo predstavljal popoln razvid osebnih stanj

državljanov Republike Slovenije, hkrati pa tudi razvid rojstev, porok in smrti tujcev, ki so se zgodila na območju Republike Slovenije.

Informatizacija matičnih knjig poteka na osnovi Zakona o matičnem registru – ZmatR (Uradni list Republike Slovenije, št. 37/03). Besedilo zakona in prevod v angleški jezik sta dostopna na spletni strani Ministrstva za notranje zadeve: <http://www.mnz.si/en/2141.php> (Register of Civil Status Act, tudi drugi zakoni, npr. The Central Register of Population Act).

Temeljni cilji zakona so:

- zbiranje vseh dejstev in podatkov, ki jih zajema osebni status v enotni informatizirani podatkovni bazi, ki se vodi na registerski način (podatek o matičnem dejstvu se vnese najbližje dogodku),
- z uporabo sodobnih tehnologij matični register vključiti v e-upravo, ga povezati z drugimi registri in med njimi zagotoviti sodoben način pretoka podatkov,
- zagotoviti racionalizacijo in modernizacijo pri vnosu podatkov v matični register,
- omogočiti enostavnejši način pridobivanja izpiskov in potrdil iz matičnega registra,
- zagotoviti varstvo osebnih podatkov, njihovo zaščito pred uničenjem in zlorabo, preprečiti vsakršen nepooblaščen pristop ali nezakonito uporabo podatkov in zagotoviti trajno hranjenje matičnega registra.

Dejstvo, da se podatki v matični register vpisujejo po kraju dogodka, zagotavlja:

- popolnost zajetja (zabeležijo se vsi dogodki na določenem območju, ne glede na stalno prebivališče ali državljanstvo, podatki o dogodkih se ne izgubljajo),
- uradnost vira (dogodek zabeleži uradna oseba po svoji krajevni pristojnosti),
- odgovornost za pravilnost podatkov (tisti, ki je zabeležil podatke, zanje odgovarja po vsebini in ažurnosti, pristojen je tudi, da preveri podatke in odpravi morebitno napako),
- stabilnost podatkovnega vira (podatkovni vir se po kraju dogodka ne spreminja, ker je dogodek vsak zase enkrat in fiksen), in
- enkratni vnos (do dvojniki ne prihaja, če pa pride do poskusa dvojnega vpisa istega dogodka, se ta takoj odkrije).

V matični register se za državljane Republike Slovenije vpisujejo:

- podatki o rojstvu: priimek in ime, spol, dan, mesec, leto, ura in kraj rojstva,
- državljanstvo,
- EMŠO,
- podatki o otrokovih starših: priimek in ime, EMŠO, državljanstvo, naslov stalnega prebivališča,
- izjava o izbiri osebnega imena za pravni promet,

- priznanje, ugotovitev in izpodbijanje očetovstva ali materinstva,
- posvojitve,
- sprememba osebnega imena,
- sprememba osebnega imena staršev,
- podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter prenehanje tega ukrepa,
- skrbništvo ter prenehanje tega ukrepa,
- odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti,
- pridobitev in prenehanje državljanstva,
- sprememba spola,
- podatki o sklenitvi zakonske zveze: dan, mesec, leto in kraj sklenitve zakonske zveze; podatki o zakoncu: priimek in ime, EMŠO, državljanstvo, naslov stalnega prebivališča, priimek po sklenitvi zakonske zveze,
- neveljavnost in prenehanje zakonske zveze,
- podatki o smrti: dan, mesec, leto, ura in kraj smrti,
- pravna podlaga vpisa (vrsta listine, kdo jo je izdal in kje se hrani),
- popravki napak in spremembe že vpisanih podatkov,
- datumi, oznake, statusi in drugi tehnični podatki, potrebni za vodenje podatkovne baze.

Za tujce se v matični register vpisujejo:

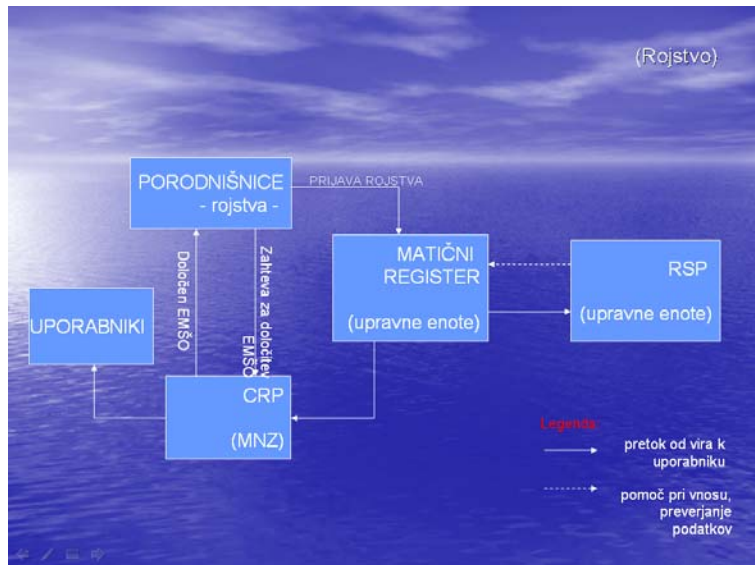
- podatki o rojstvu: priimek in ime, spol, dan, mesec, leto, ura in kraj rojstva,
- EMŠO,
- podatki o sklenitvi zakonske zveze: dan, mesec, leto in kraj sklenitve zakonske zveze,
- podatki o zakoncu: priimek in ime, EMŠO, državljanstvo, naslov stalnega prebivališča, priimek po sklenitvi zakonske zveze,
- podatki o smrti: dan, mesec, leto, ura in kraj smrti,
- pravna podlaga vpisa (vrsta listine, kdo jo je izdal in kje se hrani),
- popravki napak in spremembe že vpisanih podatkov,
- datumi, oznake, statusi in drugi tehnični podatki, potrebni za vodenje podatkovne baze.

Za razliko od spremljanja podatkov o državljanih se za tujce v matičnem registru ne vodi osebnega statusa, saj se razmerja, ki nanj vplivajo (na primer: priznanje očetovstva, sodna ugotovitev očetovstva, osebno ime, poslovna sposobnost) v skladu z Zakonom o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (Uradni list Republike Slovenije, št. 56/99) presoja po pravu države, katere državljan je vpisani.

Matični register, izpiski in potrdila iz matičnega registra imajo lastnost javnih listin, zato vanj vpisana dejstva veljajo za resnična, dokler se v predpisanem postopku ne dokaže nasprotno.

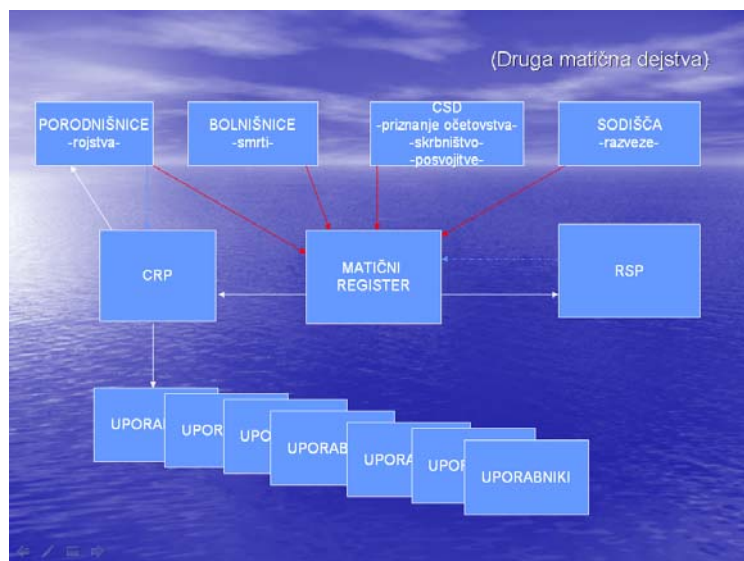
Slika 8 prikazuje relacije med posameznimi subjekti, vključenimi v vpis rojstva v matični register, slika 9 pa prikazuje, kako so z matičnim registrom povezana druga matična dejstva.

Slika 8: Vpis rojstva v matični register

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

Slika 9: Vpis drugih matičnih dejstev v matični register

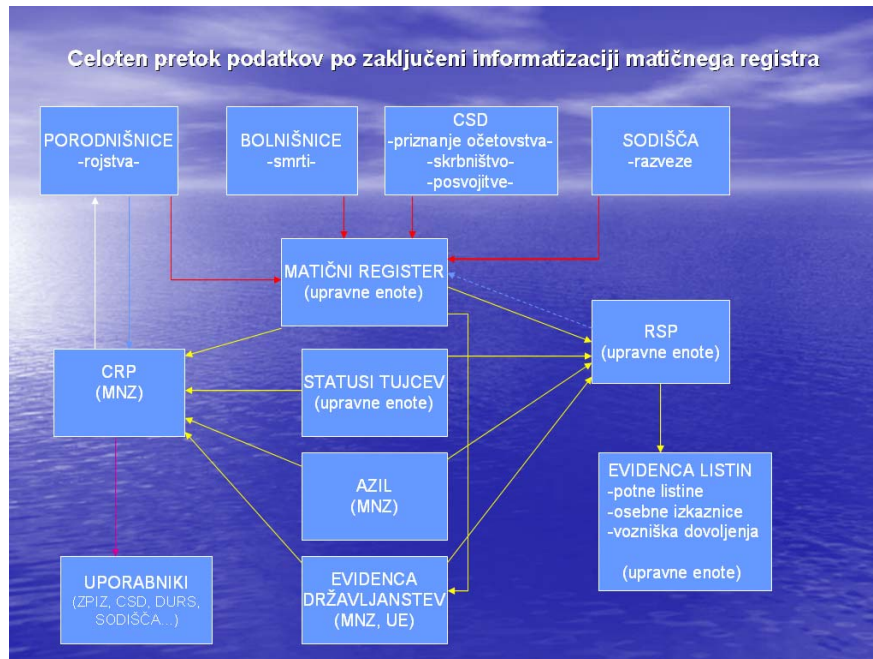
Vir: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

4.3.2 Matični register kot računalniška baza podatkov

Zakon o matičnem registru zagotavlja pogoje za celovito informatizacijo matičnih dejstev, pri čemer gre za izredno obsežen projekt, ki je bil v celoti realiziran v dveh fazah.

1. Prva faza je vključevala izdelavo programa za vodenje matičnega registra na centralnem računalniku. Zakon o matičnem registru določa, da morajo biti pogoji za vodenje matičnega registra v obliki računalniško vodene baze podatkov zagotovljeni v dveh letih od dneva uveljavitve zakona. Do maja 2005 so torej morali biti izdelani računalniški programi za vodenje matičnega registra, zagotovljena je morala biti strojna oprema in potrebno je bilo tudi usposobiti kader. Po vzpostavitvi računalniško vodene matičnega registra se novonastala matična dejstva vnašajo v centralno informatizirano bazo podatkov, dejstva, nastala pred tem, pa se bodo iz matičnih knjig v računalniško evidenco vnašala postopoma. To pomeni, da se z začetkom računalniško vodene registra vsa tekoča matična dejstva pričnejo voditi izključno računalniško.
2. V drugi fazi je bila zagotovljena neposredna povezava matičnega registra z drugimi registri (na primer z registrom stalnega prebivalstva), evidencami (na primer z evidenco potnih listin) in uporabniki, ki podatke iz matičnega registra potrebujejo za vzdrževanje svojih registrov ali za odločanje v postopkih za izvajanje javnih pooblastil, če so za te podatke pooblaščen z zakonom. Prav tako so bili v tej fazi pri organih, ki so po zakonu dolžni sporočati nastala matična dejstva (bolnišnice, porodnišnice, sodišča itd.), zagotovljeni pogoji, ki omogočajo prijavo matičnega dejstva na elektronski način. Z neposredno (on-line) povezavo je tako omogočeno, da uporabniki podatke, do katerih so upravičeni, dobijo takoj po vnosu v register oziroma dnevno, s čimer so odpravljene napake, ki nastajajo pri prepisovanju oziroma ročnem prenosu podatkov v računalniške baze uporabnikov, hkrati pa je odpravljen tudi časovni zamik pri ažuriranju teh podatkovnih baz. Matičarji so s tem razbremenjeni obveščanja drugih evidenc, saj to poteka preko centralnega registra prebivalstva.

Slika 10: Pretok podatkov od podatkovnih virov do matičnega registra in preko centralnega registra prebivalstva do končnih uporabnikov

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije

4.3.3 Potek projekta vzpostavitve matičnega registra

V času izdelave diplomske naloge je bilo delo na projektu vzpostavitve Matičnega registra končano. Opravljeno delo je obsegalo več kot 16.000 ur programiranja ter 9.000 ur za pripravo vsebinskih zahtev za izdelavo programa.

Opravljeno je bilo:

- projektiranje (strategija, definicija, analiza, design),
- izgradnja programske podpore (specifikacija, prototipiranje, poslovna pravila, izdelava programa) in
- testiranje (scenarij in protokol testiranja) ter
- migracija (prenos obstoječih podatkov iz registra stalnega prebivalstva z nekaterimi dodanimi podatki iz centralnega registra prebivalstva).

V nadaljevanju pa bo sledila tudi integracija javnopravnih evidenc v Republiki Sloveniji, tj. povezava z drugimi registri.

Usposabljanje je že opravljeno, in sicer se je za področje matičnega registra usposobilo več kot 500 matičark in matičarjev.

Uporabljena je bila metodologija projektnega vodenja po standardih, ki jih je sprejela Vlada Republike Slovenije v sodelovanju s Centrom vlade za informatiko in zunanjim izvajalcem. Kombinirana je z IE – James Martinovo metodologijo informacijskega inženiringa, ORACLE CDM metodologijo (ki podpira Oracle Designer in PB), IBM Websphere application development (Podpira JAVA programiranje) in UMP – Unified Modeling Process.

V razvoju projekta so bile sistematično vključene faze od strategije, definicije zahtev, analize in dizajna do izvedbe, testiranja, izobraževanja, dokumentiranja in prehoda v produkcijo. Po prehodu pa je zagotovljeno vzdrževanje in skrbništvo, pripravljena pa bo tudi postimplementacijska ocena.

Aplikacijski moduli, ki jih je ta projekt zajemal, so presegali vsebino matičnega registra, saj so vključevali tudi področja registra stalnega prebivalstva in integracije s tem registrom ter s centralnim registrom prebivalstva za širše povezave.

Moduli na projektu so:

- Matični register,
- Register državljanstev,
- Register stalnega prebivalstva,
- Register statusov tujcev,
- Evidenca prostorskih enot,
- Evidenca pravnih oseb,
- Evidenca lastnikov stanovanj,
- Evidenca gospodinjev,
- Evidenca volilne pravice,
- Evidenca ljudske iniciative,
- Integracija s starim RSP,
- Integracija z CRP ter
- Integracija med registri.

Podatkovni model vključuje entitete, povezave, attribute in podmodele. Sestavni del projektiranja so šifranti, stanja, dogodki, registri, zadeve in postopki ter dokumenti.

4.4 Pretok podatkov v registrsko urejeni državi

Pretok podatkov je računalniško povezan postopek zbiranja, obdelovanja, hranjenja, posredovanja in uporabe podatkov.

Udeleženci v pretoku podatkov so:

- posameznik, o katerem spremljamo dogodke v registrih,
- podatkovni vir, ki podatke in njihove spremembe zapisuje čim bližje nastanku,
- centralni register prebivalstva, preko katerega poteka množično posredovanje podatkov uporabnikom,
- uporabniki, ki imajo pravno podlago za pridobitev osebnih podatkov.

Učinki pretoka podatkov so merljivi in se kažejo v vsestranski racionalizaciji dela v javni upravi, zmanjšanju opravkov posameznikov z upravo in povečani kakovosti podatkov.

Tabela 1: Število posredovanih podatkov iz CRP

Leto	št. zahtev	CRP	e-CRP
1996	1.516	12 mio	
2000	5.536	20 mio	
2002	7.190	30 mio	315.739
2003	11.105	35 mio	860.657
2004	9.429	40 mio	1.751.048

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve

4.4.1 Rezultati e-uprave do leta 2004

Vrsta uporabnikov, ki redno prejema podatke iz centralnega registra prebivalstva v posodobljenih tehnologijah, poroča o racionalizacijah. Centralni register prebivalstva je bil v *Akcijskem načrtu za izvajanje strategije e-uprave v letih 2002–2004* vključen v več kot 30 projektov, le ti pa še niso zaključeni.

Upravljalci, katerih podatkovne baze so že povezane s centralnim registrom prebivalstva, so:

- Davčna uprava Republike Slovenije, ki vodi Register davčnih zavezancev,
- Geodetska uprava Republike Slovenije, ki vodi zemljiški kataster,
- Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot upravljavec Matične evidence zavarovancev in zavezancev za prispevek iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja,
- Javni jamstveni in preživninski sklad,
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, ki vodi Centralni imenik upravičencev do socialnih prejemkov, na katerega so med drugimi priključeni Centri za socialno delo, pa tudi evidenco žrtev vojnega nasilja, za katero so pristojne upravne enote,
- Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, upravljavec evidence subjektov,
- Klirinško depotna družba, ki upravlja Centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev,
- Ministrstvo za pravosodje, ki vodi Kazensko evidenco,
- Vrhovno sodišče in druga sodišča, ki kontrolirajo osebne podatke v svojih postopkih,

Centralni register prebivalstva služi tudi kot referenčna podatkovna baza za vrsto upravnih postopkov ob sprejemanju vlog (npr. za certifikat SIGOV-CA, v pisarniškem poslovanju z aplikacijo SPIS) ali v primeru usmerjanja vlog za pridobitev podatkov, ki niso vsebina centralnega registra prebivalstva (npr. po kraju rojstva za rojstne liste ali po stalnem prebivališču za potrdila iz gospodinjske evidence).

Zelo odmevna je postala tudi storitev *Vpogled v lastne osebne podatke*, ob kateri so bile dane različne pobude do vpogleda tudi v druge podatkovne zbirke.

Projekti, ki so še v razvoju, imajo namen vzpostaviti povezave centralnega registra prebivalstva še z drugimi upravljavci. Za področje matičnih zadev in osebnih stanj je med temi najpomembnejši projekt povezave z novima podatkovnima viroma za rojstva in smrti – s pristojnimi zdravstvenimi ustanovami. Porodnišnica je pravi vir za rojstva – kraj in datum rojstva, spol in vitaliteta. V 14 porodnišnicah bo novorojenčku EMŠO določen neposredno ob rojstvu, vendar s povezavo centralnega registra prebivalstva.

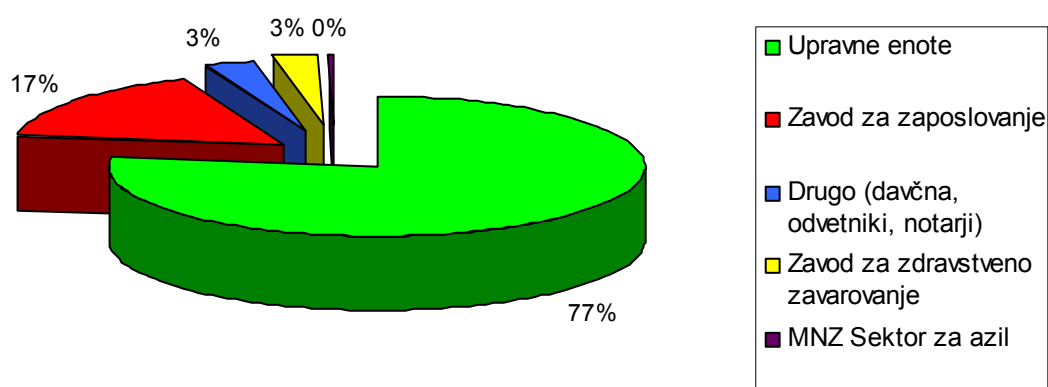
Prednosti te ideje so:

- izboljšanje kakovosti podatkov,
- hitrejše ažuriranje podatkov in zajem tistih vrst dogodkov, ki se lahko zgodijo takoj po rojstvu,
- prenehanje pošiljanja obrazcev po pošti,
- podatki za vpis v matični register so opremljeni z EMŠO,

- starši prejmejo EMŠO otroka že v porodnišnici,
- hitreje prejmejo izpisek o rojstvu, davčno številko in zdravstveno kartico,
- informacija o rojstvu je takoj na Centru za socialno delo.

Naslednja slika (slika 11) prikazuje prosilce za določitev EMŠO in njihov delež za leto 2004 v odstotkih. Največji delež (77 %) je pripadal upravnim enotam, ki so doslej skrbele za določitev EMŠO novorojenčkom na podlagi pisnih zahtev, poslanih na posebnih obrazcih za določitev EMŠO Statističnemu uradu. Z vzpostavitvijo matičnega registra se EMŠO določi novorojenčku že v porodnišnici na podlagi neposredne povezave matičnega registra s centralnim registrom prebivalstva (CRP), kar pomeni, da se bo skoraj 80 odstotkov zahtevkov opravilo neposredno pri viru dogodka (rojstvo), to pa prinaša dodatno racionalizacijo postopkov poslovanja med organi javne uprave.

Slika 11: Določitev EMŠO po virih zahtev za določitev EMŠO v letu 2004

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS

Področje zdravstva kot vir za smrti je bolj neenotno urejen, zato ne more nastopati kot zanesljiva podatkovna baza. V pripravi pa je elektronski obrazec, katerega pretok bo ostal podoben kot doslej, bo pa sodoben glede pristojnosti posameznih subjektov in varstva osebnih podatkov.

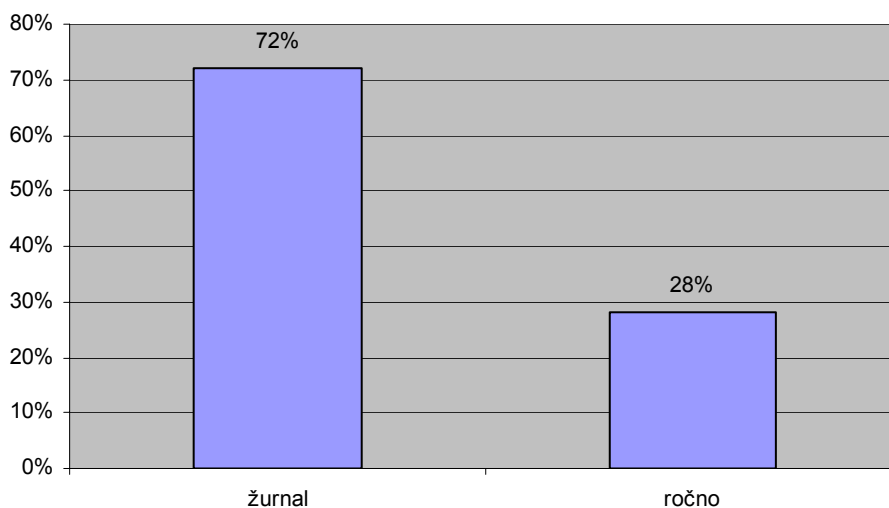
V letu 2003 je bila izvedena racionalizacija vnosa podatkov na področju podatkovnih virov. Smrti se ne vnašajo več ročno iz obrazca DEM 2, temveč se od 1. januarja 2003 dnevno prenesejo iz žurnalov RSP. Prav tako se od 1. decembra 2004 dnevno iz žurnalov RSP izvede prenos prijav rojstev. Tako so se ročno vnašali v CRP še naslednji dogodki: poroke, razveze,

spremembe osebnega imena in naknadni vpis rojstva, in sicer do informatizacije matičnega registra (MR) oziroma do analize kvalitete podatkov med podatki CRP in MR.

V letu 2004 je bilo v CRP ročno in preko žurnalov RSP vnesenih 431.342 dogodkov (slika 12), od tega je kar 72 odstotkov preko žurnalov RSP, delež ročno vnesenih dogodkov pa predstavlja 28 odstotkov.

Delež ročno vnesenih dogodkov se bo v bodoče zmanjšal na najnižjo možno raven, saj se bo vsak dogodek vnesel le na enem mestu, z njim pa bodo razpolagali različni uporabniki, medtem ko bo avtomatizem prenosa podatkov iz žurnala potekal na najvišji možni ravni.

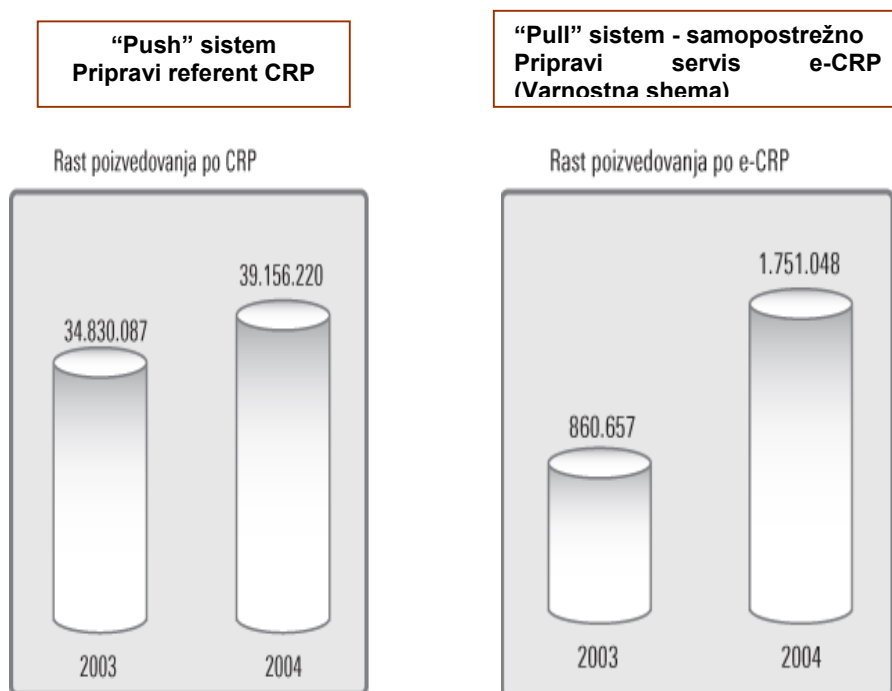
Slika 12: Vnosi dogodkov v CRP v letu 2004

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS

V letu 2004 je bilo iz CRP-ja posredovanih okoli 39 milijonov podatkov, kar je bilo izvršeno za okoli 9.500 zahtev uporabnikov. Število posredovanih podatkov se iz leta v leto povečuje, deloma zaradi povečane uporabe deloma pa tudi zaradi usklajevanja med velikimi podatkovnimi sistemi. Zaradi povečanja e-poslovanja, ki je v obdobju 2003-2004 naraslo za več kot 100 odstotkov, na 1.750.000 podatkov, pa se je zmanjšalo število zahtev, katerih je bilo v primerjavi z letom 2003 skoraj 2.000 manj. To zmanjšanje je najbolj očitno pri odgovarjanju na poizvedbe, ki se opravljajo ročno, in tovrstnih racionalizacij na vseh področjih pričakujemo še več.

Slika 13: Klasično posredovanje podatkov iz CRP in iz e-CRP

Vir: Ministrstvo za notranje zadeve RS

Trditev, da gre državna uprava v smeri digitalne uprave, se uresničuje. Delež uporabe sodobne tehnologije za obdelavo in posredovanje podatkov je prikazan na slikah 12 in 13. Slednji prikazujeta velik porast uporabe informacijske tehnologije (72%), medtem ko znaša delež ročne obdelave le 28 odstotkov.

Uspešnost obstoja medsebojne povezave med organi javne uprave pa kaže na to, da se organi vse bolj poslužujejo podatkov, do katerih so upravičeni, kar po e-poti (slika 13).

5 E-UPRAVA V UPRAVNI ENOTI KOPER

5.1 Pojem in nastanek upravnih enot

Ker se glede na teritorialni obseg upravne funkcije ne morejo izvajati iz enega samega centra, se je pojavila težnja po oblikovanju upravnih enot, ki bi bile organizirane za območje ene ali več lokalnih skupnosti, tako da bi bilo s tem zagotovljeno racionalno in učinkovito opravljanje z zakonom določenih nalog državne uprave.

Leta 1993 se je novonastala država odločala med tremi možnimi delitvami Slovenije na upravne okraje: 11, 19 ali največ 25 okrajev. Parlament je podprl zadnjo od možnosti, torej 25 okrajev. Le-ta pa ni bila po volji tedanjim občinskim strukturam, zato so sprožile evforično kampanjo za pridobitev sedeža upravnega okraja. Hotela ga je kar vsaka od tedanjih občin in praktično noben kompromis ni bil možen. Zato je vlada leto pozneje predlagala najmanj bolečo možnost decentralizacije njenega delovanja: v vseh 58 tedanjih občinah bo z dnem, ko bo država prevzela svoje naloge in pristojnosti v svoje roke, ustanovila upravne enote in prevzela tudi delavce tedanjih občin.

Upravne enote so bile tako ustanovljene z Zakonom o upravi (Uradni list Republike Slovenije, št. 67/94, 20/95, 80/99), ki so dne 1. januarja 1995 pričele delovati kot samostojne organizacijske oblike na državni ravni in kot organ odločanja na prvi stopnji v upravnih stvareh iz državne pristojnosti. Družbene spremembe, katerih del je bila tudi uvedba lokalne samouprave (občin), so zahtevale drugačno organiziranost državne uprave. Ta se je torej izkazala v ustanovitvi oziroma preoblikovanju dela nekdanjih občinskih upravnih organov v upravne enote. Le-te delujejo po enotnih merilih, vendar ne kot oblastne enote, ampak kot servis državljanov.

5.2 Funkcije, pristojnosti in organizacija upravnih enot⁴

Upravne enote opravljajo upravne naloge na področjih, za katera so ustanovljena posamezna ministrstva, razen nalog geodetske službe, nalog upravnega nadzora ter nalog obrambe in zaščite, ki jih opravljajo neposredno pristojna ministrstva.

Temeljna pristojnost upravnih enot je torej odločanje na prvi stopnji v upravnih stvareh iz državne pristojnosti, če z zakonom za posamezne upravne stvari ni določeno drugače. Poleg te

⁴ Zakon o državni upravi – ZDU-1-UPB3 (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005)

splošne pristojnosti pa upravne enote opravljajo tudi druge upravne naloge iz državne pristojnosti, določene z zakoni, ki urejajo posamezna področja.

Upravne enote imajo svoje lastno vodstvo in organizacijsko strukturo, organizirajo pa lahko tudi notranje organizacijske enote za posamezna področja. Notranje organizacijske enote se določijo z akti o organizaciji, ki jih izdajo načelniki upravne enote s soglasjem vlade.

Upravno enoto vodi načelnik, ki se imenuje v skladu z zakonom, ki ureja položaj javnih uslužbencev. Načelnik upravne enote ima neposredno zakonsko pooblastilo za izdajo odločb v upravnem postopku na prvi stopnji, poleg tega koordinira delo notranjih organizacijskih enot, zagotavlja opravljanje strokovnih in drugih nalog, ki so skupne notranjim organizacijskim enotam, opravlja druge organizacijske naloge v zvezi z delovanjem upravne enote, odloča o pravicah in dolžnostih in delovnih razmerjih delavcev v upravni enoti in o drugih kadrovskih vprašanjih ter skrbi za sodelovanje z lokalnimi skupnostmi z območja upravne enote.

Načelnik upravne enote lahko delegira oziroma prenese pooblastilo svojim uslužbencem, ki vodijo notranje organizacijske enote, in drugim delavcem, ki bodo nato odločali o upravnih stvareh iz pristojnosti upravne enote. Za svoje delo in delo upravne enote načelnik odgovarja ministru, pristojnemu za upravo, slednji pa je tudi predstojnik načelnika upravne enote.

5.3 Nadzorstvo nad delovanjem upravnih enot

Zakon o državni upravi v 48. členu določa, da opravlja upravna enota zadeve s svojega delovnega področja pod strokovnim vodstvom ministrstev, na katerih delovno področje sodijo posamezne zadeve. V 49. členu istega zakona je podrobneje opredeljena pristojnost ministrstev do upravnih enot, in sicer:

- dajejo upravnim enotam usmeritve, strokovne napotke in drugo strokovno pomoč za izvrševanje nalog iz svoje pristojnosti,
- dajejo upravnim enotam obvezna navodila za izvrševanje nalog iz svojih upravnih področij,
- spremljajo organizacijo dela v upravni enoti oziroma v ustrezni notranji organizacijski enoti, usposobljenost uslužbencev za opravljanje nalog in učinkovitost dela pri reševanju upravnih stvari,
- nadzorujejo izvrševanje upravnih nalog v upravni enoti,
- lahko naložijo upravnim enoti, da v mejah svojih pristojnosti opravi določene naloge ali sprejme določene ukrepe ter o tem poroča.

Načelnik upravne enote mora ravnati v skladu z usmeritvami, strokovnimi napotki in obveznimi navodili ministrstva, pristojnega za ustrezno delovno področje, ter o tem redno poročati.

Če ministrstvo, pristojno za določeno upravno področje, ugotovi, da upravna enota ne izvršuje nalog iz pristojnosti ministrstva oziroma jih ne izvršuje pravilno ali pravočasno, mora na to opozoriti načelnika upravne enote in mu naložiti, da zagotovi izvrševanje teh nalog oziroma da odpravi ugotovljene nepravilnosti v roku, ki mu ga določi. Če opozorilo ne bi zadostovalo, lahko ministrstvo neposredno opravi posamezno nalogo iz pristojnosti upravne enote, neposredno pa ga mora ministrstvo opraviti v primeru, da bi utegnile nastati škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje.

5.4 Ustanovitev upravnih okrajev⁵

Več kot desetletje po prvem poskusu oblikovanja upravnih okrajev naj bi jih Slovenija najbrž le dobila že prihodnje leto. Ministrstvo za javno upravo je pripravo normativne podlage za vzpostavitev 14 okrajev, ki se bodo morda tudi v prihodnje imenovali upravne enote, vključilo v letošnji program dela. Minister za javno upravo dr. Gregor Virant meni, da gre za menedžerski projekt, ki ga lahko izpelje vlada že v prihodnjem letu.

Če ne bo sprememb, bodo od sedanjih 58 upravnih enot ostale enote ali okraji v Kranju, Celju, Mariboru, Ljubljani, Kopru, Novem mestu, Murski Soboti, na Ptuju, v Novi Gorici, Postojni, Velenju, ob njih bodo oblikovane še upravne enote Zasavje, Posavje in Koroška.

Enajst naj bi jih torej imelo sedeže v enajstih mestnih občinah, tri pa naj bi bile poimenovane po širšem zaokroženem teritorialnem območju. Preostale sedanje upravne enote bodo postale izpostave, zato za vse uporabnike storitev, ki jih izvajajo upravne enote, dostopnost ne bi smela biti v ničemer okrnjena.

Minister za javno upravo dr. Gregor Virant utemeljuje krčenje števila upravnih enot ne le z varčevanjem, ampak tudi z lažjo koordinacijo, racionalnejšim upravljanjem kadrovskega virov in tudi z lažjim prerazporejanjem kadrov.

Projekt oblikovanja upravnih okrajev predpostavlja, da bi v novih okrajih združili vso režijo, ki jo imajo sedanje upravne enote, poleg tega pa bi bilo s tem postavljeno tudi izhodišče za oblikovanje pokrajin, za ustanovitev katerih je sicer najprej potrebno spremeniti ustavo.

⁵ Jana TAŠKAR, »Le 14 upravnih okrajev«, Delo z dne 10.03.2005

V prejšnjem mandatu slovenske vlade je projekt pokrajin predpostavljala, da bo to dvoživka, ki bo pokrivala tako lokalno samoupravo kot tudi upravo. Dr. Rajko Pirnat je že pred približno sedmimi leti upravno racionalnost z ne prav velikimi finančnimi učinki videl v združitvi upravnega okraja in širše lokalne skupnosti. Tako možnost je predvidel tudi predlog zakona o pokrajinah, ki pa doslej ni bil sprejet, saj so se več let nizale politične in strokovne dileme, ali je za nastanek pokrajin potrebno spremeniti ustavo ali ne in ali naj pokrajine nastanejo od spodaj navzgor (po volji občin) ali od zgoraj navzdol, z zakonom, ki ga bo sprejel parlament.

5.5 Organiziranost Upravne enote Koper

Notranjo organizacijo v Upravni enoti Koper ureja Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, šifra 101-3/2003 z dne 7. maja 2004, h kateri je svoje soglasje dala tudi Vlada Republike Slovenije, šifra 023-14/2003 z dne 25. maja 2004.

Omenjeni akt ureja:

- notranjo organizacijo, s katero so določene notranje organizacijske enote, njihova delovna področja, način vodenja notranjih organizacijskih enot, naloge, pooblastila in odgovornost vodij notranjih organizacijskih enot, način sodelovanja z drugimi organi in institucijami in
- sistemizacijo delovnih mest, s katero so določeni podatki posameznih delovnih mest ter število in vrsta uradniških in strokovno-tehničnih delovnih mest po organizacijskih enotah oziroma izven njih in skupaj.

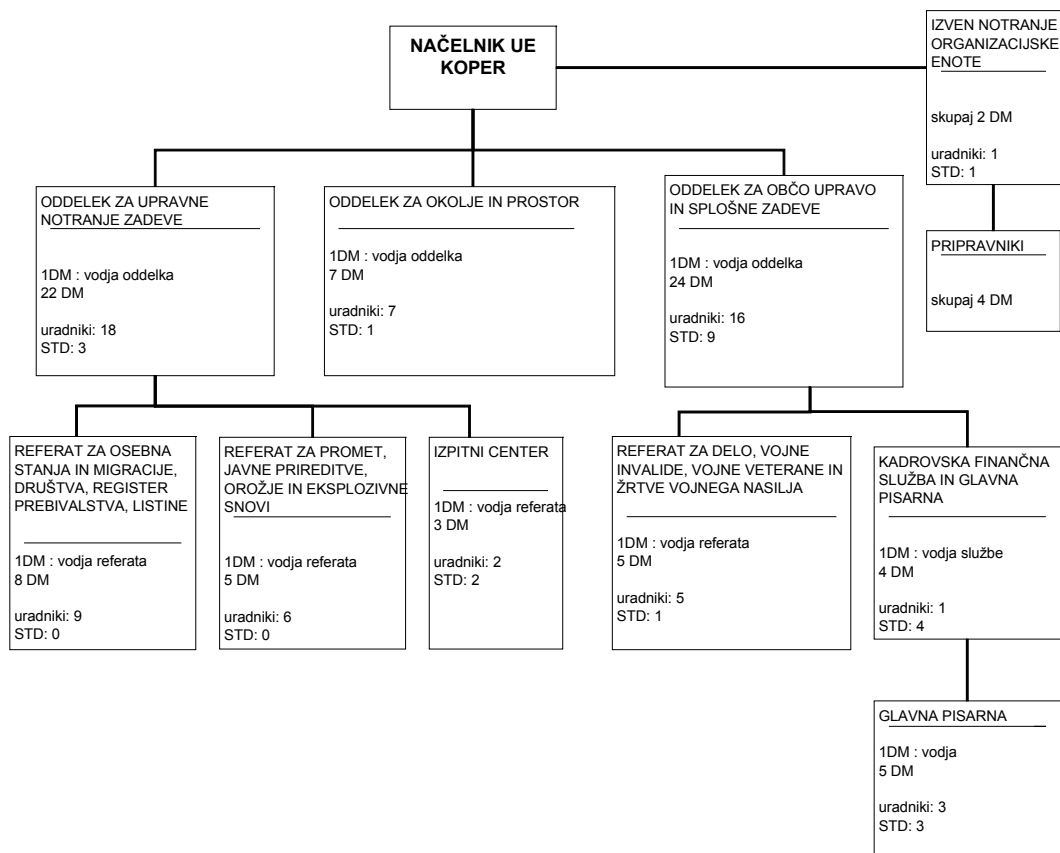
Notranje organizacijske enote, v okviru katerih Upravna enota Koper izvršuje svoje naloge, so naslednje:

- A. Oddelek za upravne notranje zadeve znotraj katerega so organizirani:
 - Referat za osebna stanja in migracije, društva, register prebivalstva in listine,
 - Referat za promet, javne prireditve, orožje in eksplozivne snovi in
 - Izpitni center.

- B. Oddelek za občo upravo in splošne zadeve, znotraj katerega sta organizirana:
 - Kadrovska finančna služba in glavna pisarna z vložiščem in
 - Referat za delo, vojne invalide, vojne veterane in žrtve vojnega nasilja.

- C. Oddelek za okolje in prostor.

Slika 14: Organizacija Upravne enote Koper

Vir: Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Upravni enoti Koper

5.5.1 Oddelek za upravne notranje zadeve

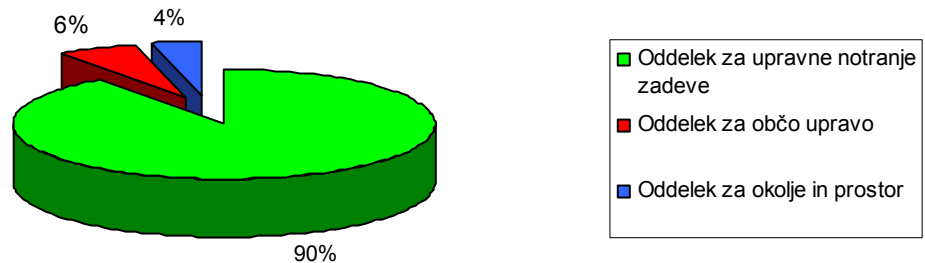
Delovno področje Oddelka za upravne notranje zadeve so:

- naloge s področja osebnih stanj in matičnih zadev,
- naloge s področja javnega reda,
- naloge s področja prometa (registracija motornih vozil, izdajanje vozniških dovoljenj idr.),
- naloge s področja gibanja in prebivanja tujcev,
- druge naloge, določene z zakoni ali drugimi predpisi.

V tem oddelku je obisk strank največji, saj tu izdajajo dokumente, kot so osebne izkaznice, potni listi, vozniška dovoljenja, orožni listi, dovoljenja za stalno ali začasno prebivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razna potrdila (o prebivališču, o skupnem gospodinjstvu, o državljanstvu, o živetju, idr.) in izpiski iz uradnih evidenc – matičnih knjig (iz rojstne matične knjige, iz poročne matične knjige, iz matične knjige umrlih).

Upravna enota je kot organ državne uprave zadolžena za vodenje različnih uradnih evidenc. Uradna evidenca je vzpostavljena na podlagi zakona, zato velja za resnično vse, kar je vanjo zapisano, dokler se v predpisanem postopku ne dokaže nasprotno. Breme nasprotnega dokazovanja nosi stranka. Upravni organ je zato dolžan skrbeti, da bodo evidence ažurne in točne, zato je tudi zelo pomembno, kako bo to dosegel in za kakšno ceno. S tem je seveda mišljena kakovost zbiranja in posredovanja podatkov, hitrost in predvsem ekonomičnost tako za upravljavca kot tudi uporabnika.

Slika 15: Porazdelitev upravnih zadev po oddelkih pri Upravni enoti Koper v letu 2004

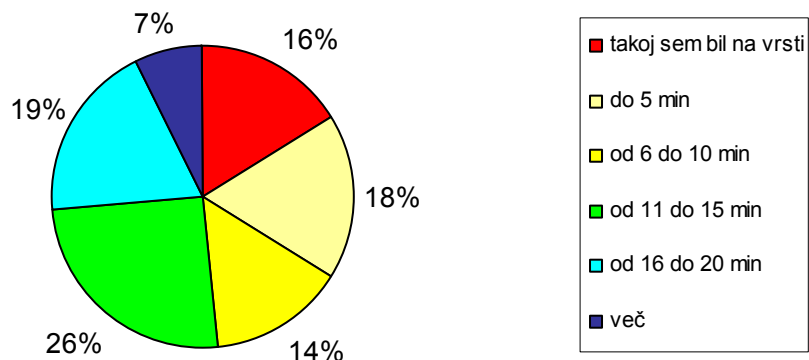

Vir: Statistično poročilo Upravne enote Koper o delu pri odločanju v upravnih stvareh na prvi stopnji v letu 2004

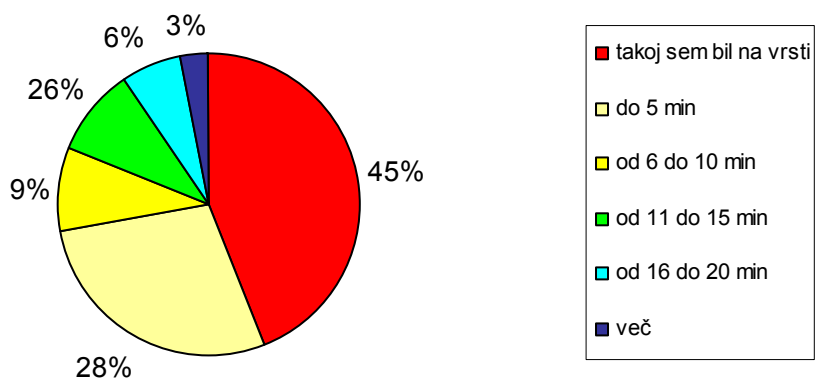
Iz zbirnega statističnega poročila, ki ga je Upravna enota Koper izdelala za leto 2004, je razvidno, da je bilo v omenjenem letu vseh upravnih zadev 38.233, od tega jih je samo v Oddelku za notranje zadeve bilo 34.379, kar predstavlja 90 odstotkov, preostali 10 odstotni delež je porazdeljen med Oddelkom za občno upravo (6%) in Oddelkom za okolje in prostor (4%).

Obremenjenost Oddelka za upravne notranje zadeve se kaže tudi v čakalnih vrstah pred okenci, kar spravlja ljudi v nejevoljo, s čimer pridobiva pojem državne uprave negativen predznak. Manj obremenjena sta Oddelka za občno upravo in Oddelk za okolje in prostor, kar prikazujejo tudi rezultati ankete o oceni zadovoljstva strank z delom na Upravni enoti Koper (slike 16, 17 in 18), ki je bila s strankami opravljena v mesecu avgustu leta 2004.

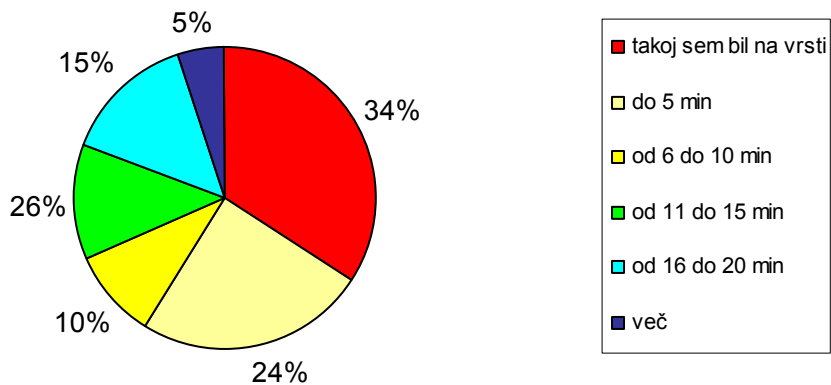
Slika 16: Čakalna doba strank v Oddelku za upravne notranje zadeve

Slika 17: Čakalna doba strank v Oddelku za občno upravo

Slika 18: Čakalna doba strank v Oddelku za okolje in prostor

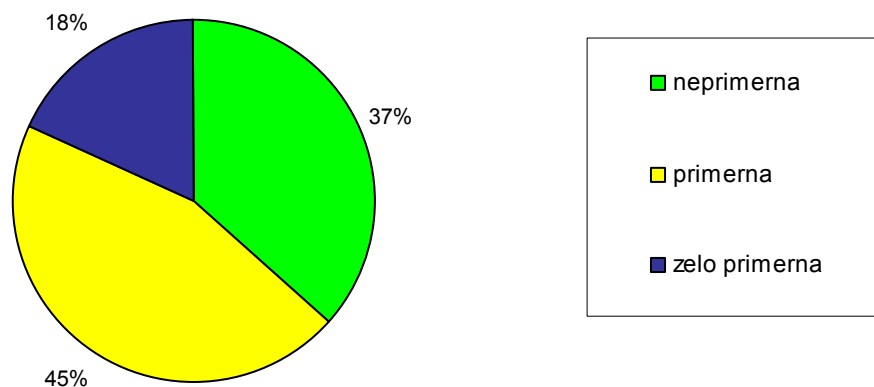

Vir: Anketa za oceno o zadovoljstvu strank z delom na Upravni enoti Koper v letu 2004

5.6 Delovanje Upravne enote Koper

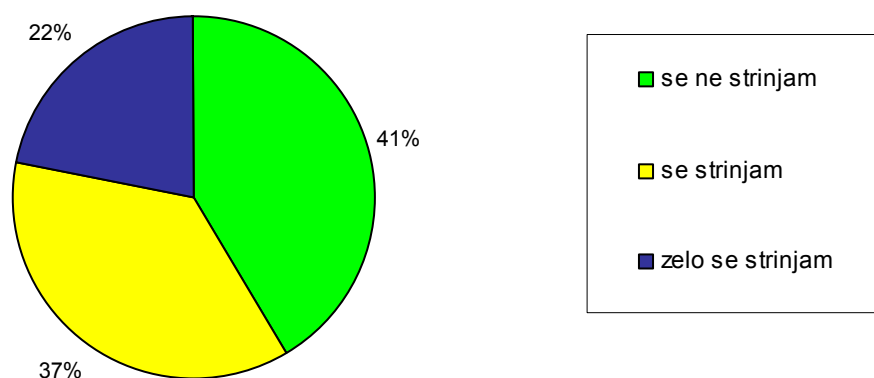
V mesecu avgustu 2004 je bila pri Upravni enoti Koper izvedena tudi anketa med zaposlenimi za pridobitev ocene zadovoljstva zaposlenih z delom v tej upravni enoti. Kar 37 odstotkov zaposlenih meni, da je organizacija na njihovem delovnem mestu neprimerna, 45 odstotkov zaposlenih je zadovoljnih z organizacijo, 18 odstotkov pa je zelo zadovoljnih.

Slika 19: Zadovoljstvo zaposlenih z organizacijo svojega delovnega mesta

Preobremenjenost zaposlenih v večini primerov vodi do nekvalitetno opravljenega dela. Zaposleni se tudi sami tega zavedajo, saj so to pokazali tudi rezultati ankete (slika 20).

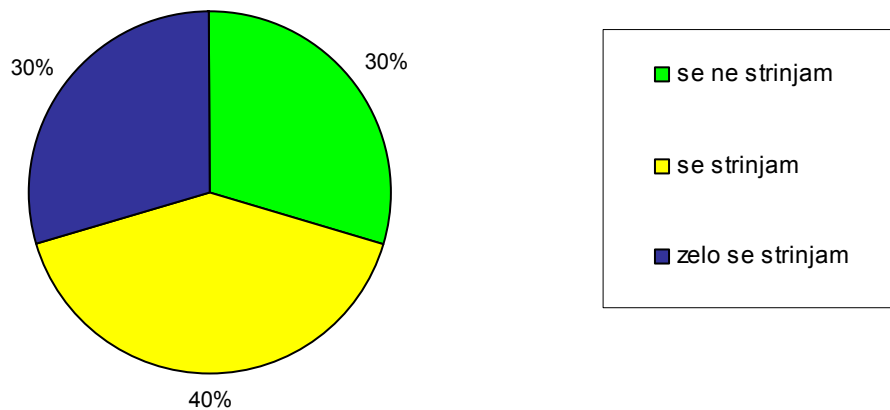
Slika 20: Mnenje zaposlenih o tem, da zaradi preobremenjenosti ne opravijo svojega dela, kot bi morali

Poleg obremenjenosti zaposlenih s strankami so le-ti obremenjeni tudi z raznimi evidencami in papirnim poslovanjem, ki otežuje učinkovitost dela. Ročne evidence so za današnje razmere

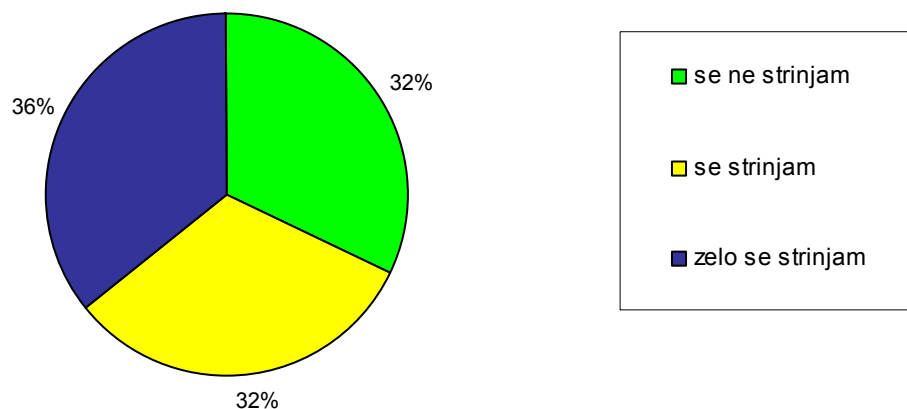
neprimerne, zato jih je potrebno zamenjati z računalniško vodenimi evidencami. Da so zaposleni še vedno preobremenjeni z administrativnimi deli, kaže tudi slika 21.

Slika 21: Mnenje zaposlenih o tem, da so preobremenjeni z evidencami in papirji, ki otežujejo učinkovitost dela

Zaposleni so zaradi preobilice dela pod pritiskom tako s strani zaposlenih kot tudi s strani nadrejenih. Kakovost opravljenega dela trpi na račun količine dela. Tudi to je bilo izraženo v anketi s strani zaposlenih (slika 22).

Slika 22: Mnenje zaposlenih o tem, da je obseg rešenih zadev pomembnejši od kakovosti izvedbe

Vir: Anketa o oceni zadovoljstva zaposlenih z delom na Upravni enoti Koper

Glede na zgoraj prikazano, je nujnost racionalizacije postopkov, poenostavitev vodenja uradnih evidenc, vzpostavitve povezav med organi javne uprave in državljani za posredovanje in dostop do podatkov ter ustrezna organiziranost dela velika.

5.7 Vloga matičnega registra v Upravni enoti Koper

Matični register pomeni pomembno pridobitev države nasploh, saj omogoča zbiranje vseh dejstev in podatkov, ki jih zajema osebni status v enotni informatizirani podatkovni bazi, ki se vodi na registrski način. Z uporabo sodobnih tehnologij je matični register vključen v e-upravo in povezan z drugimi registri, med katerimi je omogočen sodoben način pretoka podatkov. S tem je dosežena racionalizacija in modernizacija vnosa podatkov v matični register, kar pa je najpomembnejše, poenostavljen je način pridobivanja listin in potrdil iz uradnih evidenc.

S povezovanjem evidenc med različnimi upravljavci se je zmanjšalo število izdanih izpiskov in potrdil, ki so jih doslej organi izdajali iz matičnih knjig. Posamezniku v postopkih pri uveljavljanju pravic pred drugimi državnimi organi namreč ni več potrebno prilagati navedenih potrdil, saj jih državni organi pridobivajo na elektronski način, to je avtomatično, takoj ko je matično dejstvo ali podatek, ki vpliva na spremembo osebnega statusa, vpisan v računalniško evidenco in prenesen v centralni register prebivalstva.

To dokazuje tudi primerjava števila zahtevkov za izdajo posameznih listin oziroma potrdil iz matičnih knjig, ki jih je prejela Upravna enota Koper v letu 2003 in 2004 in je prikazana v spodnji tabeli. Iz slednje je razvidno, da gre za upad števila zahtev pri vseh matičnih knjigah.

Tabela 2: Primerjava števila zahtevkov za izdajo posameznih listin oziroma potrdil pri Upravni enoti Koper za leto 2003 in 2004

	Leto 2003	Leto 2004
Izpiski iz rojstne matične knjige	3092	2820
Izpiski iz poročne matične knjige	747	672
Izpiski iz matične knjige umrlih	688	679
Potrdila iz matičnih knjig	155	116
Potrdila o državljanstvu	1181	949
SKUPAJ	5863	5236

Vir: Statistično poročilo matične službe Upravne enote Koper za leto 2003 in 2004

Matičarji bodo razbremenjeni obveščanja drugih evidenc, ki so jih v skladu z zakonom dolžni obveščati glede spremembe osebnega stanja osebe, saj je do danes to potekalo pisno na predpisanih obrazcih.

Tabela 2 prikazuje število različnih opravil, ki so jih bili matičarji do vzpostavitve matičnega registra dolžni opraviti, da so bile uradne evidence točne in ažurne. Za kolikšno število dejanj oziroma opravil pri tem gre in za katera bodo odslej dalje matičarji olajšani, sem prikazala v spodnji tabeli.

Tabela 3: Primerjava števila opravil oziroma dejanj, izvršenih pri Upravni enoti Koper v letu 2003 in 2004

	Leto 2003	Leto 2004
Štev. zaznamkov v matične knjige	2194	2733
Štev. izvršenih vpisov v matične knjige	642	567
Štev. poslanih obvestil o matičnih dejstvih	2866	1975
Štev. poslanih preverk drugim matičnim uradom	1761	2181
Štev. prejetih zahtevkov za pravno pomoč	71	52
SKUPAJ	7534	7508

Vir: Statistično poročilo matične službe Upravne enote Koper za leto 2003 in 2004

V celoti so avtomatizirani tudi postopki pridobitve izpiskov in drugih potrdil iz matičnega registra, ki so do danes potekali elektronsko le deloma, saj je posameznik ali organ vlogo lahko oddal elektronsko (z digitalnim kvalificiranim potrdilom oziroma z računalniško povezavo med evidencami), potrdilo ali podatek pa prejel po klasični pošti.

Pri pretoku podatkov se pojavljajo številni subjekti, tako na strani podatkovnih virov za matični register (porodnišnice, bolnišnice, sodišča in drugi) kot tudi na strani posredovanja podatkov upravičenim subjektom. Slednje že poteka s posredovanjem centralnega registra prebivalstva, ki je z uvedbo matičnega registra hitreje ažuren, saj ni več potrebno pošiljati obrazcev in ročno vnašati podatkov.

5.8 Vloga centralnega registra prebivalstva v Upravni enoti Koper

V hitro razvijajoči se e-upravi se je okrepila vloga centralnega registra prebivalstva kot referenčne podatkovne baze za področje prebivalstva. Uporaba novih tehnologij omogoča elektronsko poslovanje s podatkovnimi viri in upravičenimi uporabniki podatkov iz centralnega registra prebivalstva.

Na strani podatkovnih virov gre za avtomatizirano posredovanje podatkov centralnemu registru prebivalstva, ki ima na ta način dnevno ažurne, točne in pravočasne podatke. Najprej so bili ukinjeni obrazci za spremljanje dogodkov o selitvah, avtomatizirano je prejemanje prostorskih podatkov iz Registra prostorskih enot, poleg tega pa se zadnja leta tudi iz registra stalnega prebivalstva prenaša večina podatkov, vsaj deloma, na avtomatiziran način. Vse bolj se opuščajo obrazci kot sredstvo za ažuriranje podatkovne baze centralnega registra prebivalstva, z vzpostavitvijo matičnega registra pa so vsi podatki ažurirani z neposredno računalniško povezavo.

Podatki in spremembe iz matičnega registra, ki so tudi vsebina centralnega registra prebivalstva, se torej preko te osrednje centralne podatkovne baze posredujejo uporabnikom v obsegu, ki je določen v materialnih predpisih uporabnikov. Vsem tem so torej ažurni podatki na voljo sočasno, povsod pa so tudi enaki.

Na strani uporabnikov se vzpostavljajo samodejno delujoče storitve (servisi) ali pa storitve, ki jih požene uporabnik sam in tako pridobi zahtevane osnovne osebne podatke o posameznikih iz centralnega registra prebivalstva. Vrste storitev so navedene v Katalogu storitev centralnega registra prebivalstva, za varnost poslovanja pa je poskrbljeno z Varnostno shemo e-CRP. Upravne enote bodo še bolj razbremenjene nalog dajanja podatkov. Temu je namenjen centralni register prebivalstva že od vsega začetka, z Zakonom o matičnem registru pa je bila njegova vloga razširjena tudi za področje matičnih zadev in osebnih stanj.

6 ZAKLJUČEK

Sodobna javna uprava je kompleksen poslovni sistem, od katerega pričakujemo, da bo delovala kot prijazen in učinkovit servis za svoje uporabnike – državljane in podjetja. Dosedanje pojmovanje javne uprave kot dragega in v veliki meri nepotrebnega birokratskega aparata se umika spoznanju, da javna uprava s svojim delovanjem usodno vpliva na družbeni razvoj in še posebej na konkurenčnost gospodarstva. Slovenija se je temeljito pripravila na vstop v informacijsko družbo in tako posodobila svoj notranji in zunanji videz. Tako lahko danes potrdimo, da se je razvoj javne uprave kot uporabnika sodobne informacijske tehnologije in ponudnika informacijskih storitev zelo povečal. Država je pri tem morala svoje uslužbence ustrezno izobraziti, da so se le-ti naučili uporabljati informacijsko tehnologijo ter na sodoben način pričeli obdelovati podatke, poslovati s strankami in drugimi uporabniki znotraj javne uprave ter komunicirati z uporabo elektronskih medijev. To dokazuje že sam vpogled v internetno spletišče, kjer se brez težav pride do potrebnih informacij in storitev. Da je slovenska uprava storitveno usmerjena in da je šla v smer digitalne uprave, dokazujejo tudi predpisi in drugi akti, ki jih je pred tem sprejela, in tako pravno legalno vstopila v informacijsko družbo.

Glede na navedeno, se delovno hipotezo – ki se glasi: *»Vloga državne uprave, kot največjega uporabnika sodobne informacijske tehnologije ter ponudnika informacijskih storitev, se bo vedno bolj povečevala, saj je državna uprava kot uporabnik največji sistem v državi, kot ponudnik pa bo državna uprava vedno bolj storitveno usmerjena in bo pri tem šla v smer »digitalne uprave«* potrdi, kar dokazujejo tudi predstavljene realizirane e-storitve in projekti, ki jih je Slovenija doslej uspešno izpeljala.

V projektu odprave administrativnih ovir se je Slovenija soočila tudi s slabostjo klasičnega (papirnatega) zbiranja podatkov. Dejstvo, da javna uprava zbira in obdeluje enormno število podatkov, ki jih istočasno uporablja več organov javne uprave, je pospešilo razmišljanje o tem, kako bi se določen podatek vnesel na enem mestu, uporabljal pa na več izhodih. To je pripeljalo do danes že realnega elektronsko vodenega registra, ki centralno vodi in obdeluje podatke ter jih v zakonsko upravičenem obsegu posreduje drugim organom, ki jih potrebujejo za svoje postopke. Gre za nemoteno izmenjavo podatkov med Centralnim registrom prebivalstva in Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Centri za socialno delo, Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Davčno upravo Republike Slovenije in drugimi organi.

S tem seveda potrjujem tudi hipotezo A, ki se nanaša na študijo primera in se glasi: *»Z vzpostavitev e-registrov se vzpostavijo tudi e-povezave med različnimi ustanovami javne uprave, kar prinaša racionalizacijo na področju obdelave, prenosa in posredovanja podatkov različnim uporabnikom (G2G)«*.

Logična posledica take povezanosti so tudi manjše vrste pred okenci uradov, zmanjšuje se papirnato poslovanje in pošiljanje obvestil drugim organom po navadni pošti, vsak podatek se vnese le enkrat, pa tudi arhivira se le enkrat, zmanjšujejo se možnosti napak in stroški zajemanja podatkov, vse naštetu pa odraža prijaznejšo upravo tako do upravljavcev kot tudi uporabnikov.

To je tudi potrditev hipoteze B, ki se nanaša na študijo primera Upravne enote Koper in se glasi: »Informatizacija matičnih knjig bo zmanjšala papirnato poslovanje državnih uradnikov in olajšala posluževanje storitev državljanom, s čimer bo dosežen cilj prijazne uprave tako do upravljavcev kot tudi uporabnikov«. V Upravni enoti Koper so namreč že vidni upadi zahtev strank na okencih, kar je posledica »samopostrežbe« drugih organov do podatkov, ki jih v svojih postopkih potrebujejo in jih v skladu z določbo 139. člena Zakona o splošnem upravnem postopku ter upoštevanju Zakona o varstvu osebnih podatkov pridobivajo kar sami. To sem prikazala v tabeli 2, kjer je viden upad števila zahtevkov v primerjavi leta 2004 z letom poprej. Tudi rezultat zadovoljstva zaposlenih se bo odslej bistveno izboljšal. Iz analize ankete, ki je bila v letu 2004 opravljena z zaposlenimi v Upravni enoti Koper, je razvidno, da so le-ti nezadovoljni pri svojem delu. Posledica njihovega nezadovoljstva je predvsem prevelik obseg dela, ki ga, kot sami priznavajo, ne opravijo zadovoljivo, saj zaradi pritiskov s strani strank in nadrejenih stremijo k čim hitrejšemu reševanju vlog, poleg tega pa so preobremenjeni tudi z različnimi evidencami, ki bodo z nadaljnjim razvojem e-uprave nedvomno kmalu pozabljene. Število opravil, ki bodo kmalu prenehala, sem prikazala v tabeli 3, to pa bo bistveno zmanjšalo obremenjenost zaposlenih in povečalo njihovo zadovoljstvo pri delu.

Uslužbenci javne uprave so glavno pregrado, ki jo je na začetku predstavljala uporaba informacijske tehnologije, premostili, tako bo sodobno upravljanje postala nuja, birokratizacija pa le še medla preteklost.

LITERATURA IN VIRI

Knjige in članki

1. BREJC, Miha (1997): Slovenska javna uprava ob koncu tisočletja. V: Niko Abrahamsberg (ur.): Zbornik znanstvenih razprav, Visoka upravna šola, Ljubljana.
2. CARNEIRO, Roberto (1999): A Changing Canon of Government: From Custody to Service. V: Government of the Future: Getting from Here to There. Pariz: OECD, PUMA.
3. DEBELAK, Slavko (1997): Prenova slovenskega upravnega sistema na poti v Evropo. V: Niko Abrahamsberg (ur.): Zbornik znanstvenih razprav, Visoka upravna šola, Ljubljana.
4. FERFILA, Bogomil (et. al.) (2002): Ekonomski vidiki javne uprave, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
5. GUALTIERI, Roberto (1998): Impact of the emerging information society on the policy development process and democratic quality. Pariz: OECD, PUMA.
6. HAČEK, Miro (2001): Sistem javnih uslužbencev, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
7. HIRSCH, Wolfgang; HECKL, Herwig (2000): Elektronsko poslovanje in elektronska državna uprava v povezavi z Evropo. INDO 2000.
8. KANTER, Rosabeth Moss, SUMMERS, David V. 1994. Doing Well while Doing Good: Dilemmas of Performance Measurement in Nonprofit Organisations and the Need for a Multipleconsistency Approach. V D. McKevitt in A. Lawton (ur.). Public Sector Management: Theory, Critique & Practice.
9. KOVAČ, Polona (2000): Javna uprava v znamenju ljudi, Teorija in praksa, letnik 37, št. 2, Ljubljana.

- 10.** KOVAČ, Polona (1999): Možnosti in ovire pri prenosu podjetniških konceptov dela iz zasebnega v javni sektor. Organizacija, št. 4, letnik 32.
- 11.** KRIČEJ, Dušan (2002): E-uprava na dlani, Pasadena, Ljubljana.
- 12.** LESKOVEC, Alenka (2001): Predpisi o vladi Republike Slovenije in ministrstvih, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- 13.** MIHOVAR GLOBOKAR, Ksenija (2003): Register pravnih predpisov Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- 14.** PEČAR, Zdravko (1997): Pristopi in tehnike za reformo javne uprave. V: Niko Abrahamsberg (ur.): Zbornik znanstvenih razprav, Visoka upravna šola, Ljubljana.
- 15.** PUSIČ, Evgen (1995): Modernizacija uprave – obrati i trajanja, Upravna znanost: izbor radova, Naklada »Naprijed«, Zagreb.
- 16.** RAKOČEVIĆ, Slobodan (1994): Državna uprava: vloga, položaj, organizacija, delovanje. Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana.
- 17.** RUDEŽ, Suzana (2003): Reforma javne uprave- razvoj na področju kakovosti in poslovne odličnosti v državni upravi Republike Slovenije: diplomsko delo. Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
- 18.** SILIČ, Marin (2000): Strategija e-poslovanja v javni upravi RS za obdobje do leta 2003. Zbornik referatov, 7. dnevi slovenske uprave, Visoka upravna šola, Ljubljana.
- 19.** SILIČ, Marin (2001): Izvajanje strategije e-poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004. Zbornik referatov, INDO 2001, Center Vlade RS za informatiko, Ljubljana.
- 20.** STANONIK, Bojan (1996): Modernizacija slovenske javne uprave. Organizacija, letnik 29, št. 6.

21. ŠINKOVEC, Janez (1996): Pravna, demokratična in socialna država, Enotnost, Ljubljana.
22. ŠMIDOVNIK v FERFILA, Bogomil (et. al.) (2002): Ekonomski vidiki javne uprave, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana
23. TAŠKAR, Jana : »Le 14 upravnih okrajev«, Delo z dne 10.03.2005.
24. THOENIG, Jean-Claude (1999): Evaluation as Usable Knowledge for Public Management Reforms. V: Government of the Future: Getting from Here to There. Pariz: OECD, PUMA.
25. TOMOVIČ, Nevenka (2002): Vodenje v državni upravi, Kadrovske informacije Vlade Republike Slovenije, Ljubljana.
26. TRPIN, Gorazd (2001): Državljanu prijazna uprava, Zbornik referatov, VII. Dnevi slovenske uprave, Visoka upravna šola, Ljubljana.
27. VERBINC, Franc (1987): Slovar tujk. Cankarjeva založba, Ljubljana.
28. VINTAR, Mirko (1997): Prenova poslovanja in informatizacija upravnih enot Republike Slovenije. Javna uprava, letnik 33, št. 3.
29. VIRANT, Grega (1998): Pravna ureditev javne uprave, Visoka upravna šola, Ljubljana.
30. VIRANT, Grega (2000): Predgovor. V: Gordana Žurga in Andreja Stopar: Kakovost v državni upravi. Ministrstvo za notranje zadeve, Ljubljana.
31. WRIGHT, Vincent (1997): The Paradoxes of Administrative Reform. V: Walter J.M. Kickert (ur.): Public Management and Administrative Reform in Western Europe. Edward Elgar Publishing, Lyme.
32. ŽURGA, Gordana (2001): Kakovost državne uprave, Pristopi in rešitve, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana.
33. ŽURGA, Gordana (2002): Konferenca Od ideje o kakovosti do dobrih praks v javni upravi, Kadrovske informacije Vlade Republike Slovenije, Ljubljana.

Pravni viri

- 1.** Ustava Republike Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, št. 33/91, 42/97 in 66/00, Ljubljana.
- 2.** Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list Republike Slovenije, št. 56/2002 in spremembe),
- 3.** Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005- uradno prečiščeno besedilo),
- 4.** Zakon o državni upravi (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo),
- 5.** Zakon o upravi (Uradni list Republike Slovenije, št. 67/94, 20/95, 80/99),
- 6.** Zakon o Vladi Republike Slovenije (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2005 – uradno prečiščeno besedilo),
- 7.** Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list Republike Slovenije, št. - 86/2004),
- 8.** Zakon o elektronskem poslovanju in elektronskem podpisu (98/2004 – uradno prečiščeno besedilo),
- 9.** Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list Republike Slovenije, št. 24/2003),
- 10.** Zakon o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij (Uradni list Republike Slovenije, št. 60/94 in spremembe),
- 11.** Zakon o centralnem registru prebivalstva (Uradni list Republike Slovenije, št. 1/1999 in spremembe),
- 12.** Zakon o matičnem registru (Uradni list Republike Slovenije, št. 37/2003),
- 13.** Zakon o prevzemu državnih funkcij, ki so jih do 31.12.1994 opravljali organi občin (Uradni list Republike Slovenije, št. 29/95 in spremembe),

- 14.** Uredba o upravnem poslovanju (Uradni list Republike Slovenije, št. 20/2005),
- 15.** Uredba o pridobivanju in posredovanju podatkov med organi javne uprave za potrebe upravnih postopkov (Uradni list Republike Slovenije, št. 38/2002),
- 16.** Uredba o vodenju in vzdrževanju centralnega registra prebivalstva ter postopku za pridobivanje in posredovanje podatkov (Uradni list Republike Slovenije, št. 70/2000 in spremembe),
- 17.** Uredba o teritorialnem obsegu upravnih enot v Republiki Sloveniji (Uradni list Republike Slovenije, št. 75/94 in spremembe),
- 18.** Navodilo o vodenju matičnih knjig (Uradni list SRS, št. 8/77 in Uradni list Republike Slovenije, št. 37/2003),

Drugi viri

- 1.** Strategija nadaljnjega razvoja slovenskega javnega sektorja 2003-2005, Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Ljubljana 2003;
- 2.** E-poslovanje v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004, Center Vlade RS za informatiko, Ljubljana 2001;
- 3.** E-poslovanje v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004, Center Vlade RS za informatiko, Ljubljana 2004;
- 4.** Strategija elektronskega poslovanja v javni upravi RS za obdobje od leta 2001 do leta 2004, Seja Vlade Republike Slovenije z dne 07.02.2001.
- 5.** Akcijski načrt e-uprave do leta 2004, Center Vlade Republike Slovenije za informatiko, Ljubljana 2004;
- 6.** Akcijski načrt e-Uprave do 2004, Zaključno poročilo o izvajanju Akcijskega načrta e-Uprave, Ljubljana 2004;

7. Drugo medresorsko posvetovanje o preobrazbi slovenske javne uprave v luči približevanja Evropski uniji. Strateški načrt za implementacijo projekta reforme javne uprave v Republiki Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve in Evropska komisija.
8. Akt o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Upravni enoti Koper, šifra 101-3/2003 z dne 07.05.2004;
9. Ocena zadovoljstva zaposlenih z delom na Upravni enoti Koper: statistična obdelava anketnih vprašalnikov (2004): Upravna enota Koper;
10. Ocena zadovoljstva strank z delom na Upravni enoti Koper: statistična obdelava anketnih vprašalnikov (2004): Upravna enota Koper;
11. Upravna statistika: Poročilo o delu pri odločanju o upravnih zadevah na prvi stopnji: zbirnik za leto 2003, Upravna enota Koper;
12. Upravna statistika: Poročilo o delu pri odločanju o upravnih zadevah na prvi stopnji: zbirnik za leto 2004, Upravna enota Koper;
13. Upravna statistika: Poročilo o delu Matične službe: zbirnik za leto 2003, Upravna enota Koper;
14. Upravna statistika: Poročilo o delu pri odločanju o upravnih zadevah na prvi stopnji: zbirnik za leto 2004, Upravna enota Koper.

Splet

1. Spletna stran Ministrstva za javno upravo: <http://www.mju.gov.si/> (15.03.2005)
2. Spletna stran Vlade Republike Slovenije: <http://www.gov.si/> in <http://www.vlada.si/index.php> (24.11.2004)
3. Spletna stran Uradnega lista Republike Slovenije: <http://www.uradni-list.si/index.jsp> (22.04.2005)
4. Spletna stran Kadrovske službe Vlade Republike Slovenije: <http://www.gov.si/ksv/> (24.11.2004)

5. Spletna stran vhodnega portala upravnih enot:
<http://upravneenote.gov.si/upravneenote/> (20.01.2005)
6. Spletna stran Ministrstva za notranje zadeve Republike Slovenije:
<http://www.mnz.si/si/index.php> (15.03.2005)
7. Spletna stran državnega portala e-uprave Republike Slovenije: <http://e-uprava.gov.si/e-uprava/> (26.06.2005)
8. Spletna stran Centra Vlade Republike Slovenije za informatiko:
<http://www.gov.si/cvi/> (26.06.2005)
9. Vstopna stran vpogleda v lastne osebne podatke – Centralni register prebivalstva (CRP): <http://vpogled-crp.gov.si/> (26.06.2005)